

Hallituksen esitys eduskunnalle

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia, työttömyysturvalakia ja yleistukilakia.

Esityksessä ehdotetaan työvoimaviranomaisen tehtäviä laajennettavaksi siten, että työvoimaviranomaiselle säädettäisiin uusi tehtävä myöntää yhdistyksille ja säätiöille työvoimapalveluna rahoitusta hanketoimintaan, joka kohdennettaisiin pitkään työttömänä olleiden työttömien työnhaun ja työllistymisen yleisten edellytysten edistämiseen. Myönnettävästä tuesta käytetään ehdotuksessa nimeä työllisyyspoliittinen tuki.

Työllisyyspoliittinen tuki myönnettäisiin lähtökohtaisesti julkisen hakumenettelyn kautta hankkeisiin, joiden tavoitteet, keston, tarkemman kohderyhmän ja esimerkiksi kustannusten korvausperusteet työvoimaviranomainen määrittäisi hankeilmoituksessa.

Esityksen vaikutuksiksi arvioidaan muun muassa pitkäaikaistyöttömille suunnattujen palvelujen monipuolistuminen, mikä vastaisi nykyistä paremmin työttömien palvelutarpeisiin. Tuettavan toiminnan toteuttaminen vahvistaisi yhdistysten ja säätiöiden roolia työllisyyden edistämisen alueellisessa toimijaverkostossa.

Toimintaan osallistuminen olisi työnhakijaa työttömyysetuuden jatkumisen edellytyksenä velvoittavaa, eli osallistumisesta kieltäytymisestä ja osallistuminen keskeyttämisestä voitaisiin asettaa korvaukseton määräaika tai työssäolovelvoite.

Ehdotettavan uuden tehtävän rahoitustarpeeksi on arvioitu vuositasolla noin 13 miljoonaa euroa.

Esitys liittyy esitykseen valtion vuoden 2027 talousarvioksi ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.6.2027. Voimaantuloaika riippuu tietojärjestelmämuutosten edellyttämästä aikataulusta ja tarkentuu jatkovalmistelussa.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	4
2.1 Keskeinen lainsäädäntö.....	4
2.2 Hanketoiminta työttömien työllistymisen edistämiseksi.....	7
2.3 Työttömyysturva	9
3 Tavoitteet	10
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	10
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	10
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	11
4.2.1 Taloudelliset vaikutukset	11
4.2.2 Vaikutukset perus- ja ihmisoikeuksiin	13
4.2.3 Vaikutukset viranomaisiin	14
4.2.4 Vaikutukset työllisyyteen.....	17
4.2.5 Vaikutukset työttömiin.....	17
4.2.6 Vaikutukset yhdistyksiin ja säätiöihin	18
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	19
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	19
5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot	20
6 Lausuntopalaute.....	20
7 Säännöskohtaiset perustelut.....	21
7.1 Työvoimapalveluiden järjestämisestä annettu laki.	21
7.2 Työttömyysturvalaki	24
7.3 Yleistukilaki	25
8 Lakia alemman asteinen sääntely	25
9 Voimaantulo	26
10 Toimeenpano ja seuranta	26
11 Suhde muihin esityksiin.....	26
11.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä.....	26
11.2 Suhde talousarvioesitykseen	26
12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	26
LAKIEHDOTUKSET	30
1 Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta.....	30
2 Laki työttömyysturvalain muuttamisesta	32
3 Laki yleistukilain 45 §:n muuttamisesta	34
LIITTEET	36
RINNAKKAISTEKSTIT	36
1 Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta.....	36
2 Laki työttömyysturvalain muuttamisesta	39
3 Laki yleistukilain 45 §:n muuttamisesta	43

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Esitys liittyy pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman ”Vahva ja välittävä Suomi” kuntouttavaa työtoimintaa koskevan kirjauksen toimeenpanoon. Hallitusohjelman mukaan hallitus uudistaa kuntouttavan työtoiminnan ja päihdekuntoutustyön työllistymistä edistäväksi. Lisäksi hallitusohjelmassa linjataan, että kuntouttavan työtoiminnan työhön suuntaavat palvelut palautetaan kuntien järjestämisvastuulle kuitenkin niin, että kunnilla ja hyvinvointialueilla on mahdollisuus sopia kyseisten palveluiden järjestämisestä myös toisin esimerkiksi hyvinvointialueen kautta koko alueen laajuisesti.

Keväällä 2025 hallitus linjasi edelleen, että sosiaalihuollon työllistymistä ja työ- ja toimintakykyä edistäviä palveluita uudistetaan kokonaisuutena siten, että siirretään kuntouttava työtoiminta ja sen resurssit kuntiin ja kehitetään palvelua vahvemmin työllistymistä edistäväksi. Tähän liittyvä sosiaalinen kuntoutus säilytetään hyvinvointialueilla.

Keväällä 2026 hallitus linjasi osana työllisyyden edistämisen tavoitteita, että käyttöön otettaisiin uusi työvoimapoliittinen avustus, jonka työvoimaviranomaiset voisivat myöntää kolmannelle sektorille pitkään työttömänä olleille kohdennettavaan toimintaan.

1.2 Valmistelu

Nykymuotoinen kuntouttava työtoiminta on yksi sosiaalihuollon työllistymistä ja työ- ja toimintakykyä edistävästä palveluista eikä sitä voida sellaisenaan siirtää kuntiin. Hallitusohjelmakirjauksen toimeenpano on edellyttänyt sekä sosiaalipalveluiden että työvoimapalveluiden kehittämistarpeiden arviointia ja muutosten valmistelua.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö on valmistellut luonnoksen hallituksen esitykseksi sosiaalipalveluiden muuttamisesta. Osana esitystä laki kuntouttavasta työtoiminnasta esitetään kumottavaksi ja sosiaalihuoltolaissa säädettäisiin uudesta palvelusta Työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuki. Esitysluonnos on ollut lausunnolla 17.4.–29.5.2026.

Työ- ja elinkeinoministeriö käynnisti kuntouttavaa työtoimintaa koskevan hallitusohjelmakirjauksen toimeenpanon valmistelun arviomuistiomenettelyllä julkisten työvoimapalvelujen kehittämistarpeiden selvittämiseksi. Muistio oli lausunnolla 18.12.2025–18.2.2026. Muistiosta ei ehdotettu kokonaan uutta työvoimapalvelua, vaan esitettiin kehittämissuunnitelmia, joilla heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä voitaisiin edistää ilman merkittävää uutta sääntelyä. Työvoimaviranomaisilta ja sidosryhmiltä pyydettiin näkemyksiä kehittämissuunnitelmista ja niiden riittävydestä sekä näkemyksiä mahdollisista muista jatkovalmisteluissa tarpeellisista teemoista.

Enemmistö lausuneista työvoimaviranomaisista (30/34) toi esille, että kokonaan uutta työvoimapalvelua tai muuta sääntelyn tiukentamista ei pidetä tarpeellisena. Järjestämislain mukaisia julkisia työvoimapalveluja ja kunnan yleisen toimialan nojalla järjestämiä työllisyyspalveluja pidettiin sääntelyn näkökulmasta riittävänä myös heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisen edistämiseksi – edellyttäen että hyvinvointialue järjestää riittävästi asiakkaiden tarpeen mukaisia sosiaali- ja terveystieteiden palveluja. Lausuneista järjestöistä suurin osa kannatti uudesta työvoimapalvelusta säätämistä. Lausuneet hyvinvointialueet eivät ottaneet kantaa uuteen

työvoimapalveluun. Suomen Kuntaliitto esitti lausunnossaan kolmannelle sektorille myönnettävää valtionavustusta pitkään työttömänä olleiden aktivointiin.

Käsillä oleva hallituksen esitysluonnos pohjautuu arviomuistion kehittämisehdotuksista saatuun palautteeseen sekä hallituksen kehysriihilinjaukseen keväällä 2026.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Keskeinen lainsäädäntö

Laki julkisten työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023)

Julkisista työvoimapalveluista säädetään työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (jäljempänä järjestämislaki). Laki tuli voimaan vuoden 2025 alussa. Järjestämislaissa on joidenkin työvoimapalveluiden osalta purettu aiempaa sääntelyä. Työvoimaviranomainen (kunta tai kunnat yhdessä) vastaa työvoimapalveluiden järjestämisestä.

Järjestämislaissa tarkoitettuina julkisina työvoimapalveluina työvoimaviranomainen järjestää 1) työnvälityspalveluja, 2) tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja, 3) valmennusta, 4) työvoimakoulutusta sekä 5) muutosturvakoulutusta. Julkisiin työvoimapalveluihin kuuluvat myös henkilöasiakkaan palveluprosessiin liittyvät asiantuntija-arvioinnit, järjestämislain mukaiset kokeilut, työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu sekä työnantajalle ja henkilöasiakkaalle myönnettävät tuet ja korvaukset. Näistä palveluista säädetään tarkemmin järjestämislaissa.

Työnhakijalle järjestämislain nojalla järjestettävät alkuhaastattelu, työnhakukeskustelut ja täydentävät työnhakukeskustelut sekä työnhakijan kanssa laadittava työllistymissuunnitelma ovat keskeinen osa työnhakija-asiakkaan palveluprosessia ja siten työvoimaviranomaisen asiakkaalle tarjoamaa palvelua. Työllistymissuunnitelma laaditaan työnhakijan kanssa alkuhaastattelussa ja suunnitelmaa tarkistetaan ja päivitetään työnhakukeskusteluissa.

Julkisten työvoimapalveluiden tarjoaminen asiakkaalle perustuu asiakkaan palvelutarpeeseen, jonka työvoimaviranomainen arvioi yhdessä asiakkaan kanssa. Asiakkaalle tarjotaan palveluja, jotka parhaiten turvaavat osaavan työvoiman saatavuutta ja edistävät henkilöasiakkaan työllistymistä avoimille työmarkkinoille sekä edistävät yritystoiminnan käynnistämistä. Julkisia työvoimapalveluja tarjotaan asiakkaan palvelutarve huomioiden asiakkaiden omatoimisesti käytettävänä palveluina ja henkilökohtaisena palveluna.

Järjestämislain mukaisia työnantajalle myönnettäviä taloudellisia tukia ovat palkkatuki, 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki ja työolosuhteiden järjestelytuki. Tukia voi myöntää myös työnantajina toimiville järjestöille. Palkkatuki ja 55 vuotta täyttäneiden työllistymistuki kattavat lähtökohtaisesti vain osan työntekijän palkkauskustannuksista, mutta järjestämislaissa säädettyjen edellytysten täytyessä yhdistys, säätiö tai rekisteröity uskonnollinen yhdyskunta voi saada palkkatukea 100 prosenttia palkkakustannuksista sekä laskennallisista työnantajan sivukuluista.

Työvoimaviranomainen voi myös järjestää yrityksille valmennusta työntekijän palkkaamisessa ja työnantajavalmiuksien kehittämisessä sekä työvoimakoulutusta yhdessä työnantajan kanssa (niin sanottu yhteishankintakoulutus).

Järjestämislaissa ei säädetä erikseen työvoimaviranomaisen tehtäväksi tukea kolmannen sektorin työttömille tarjoamaa toimintaa. Vuoden 2024 loppuun voimassa olleessa laissa julkisesta

työvoima- ja yrityspalvelusta (916/2012) säädettiin työllisyyspoliittisesta avustuksesta, jota voitiin myöntää yhdistykselle, säätiölle, kunnalle ja kuntayhtymälle. Työllisyyspoliittinen avustus oli harkinnanvarainen rahoitusmuoto, jolla silloinen työ- ja elinkeinotoimisto rahoitti hanke-muodossa tuotettuja palvelukokonaisuuksia. Työllisyyspoliittista avustusta myönnettiin toimijalle, joka järjestää ja kehittää työttömille työnhakijoille työmahdollisuuksia tai työkokeiluja sekä niihin liittyviä palveluja ja toimintamalleja.

Vuonna 2022 tehdyn selvityksen¹ mukaan työllisyyspoliittisella avustuksella rahoitettujen hankkeiden toiminta painottui palkkatuella työllistämiseen ja työkokeilupaikkoihin. Näiden lisäksi hankkeissa toteutettiin myös suoraan työelämään tähtäviä valmennuksia ja ohjauksia. Vaikuttavinta oli selvityksen mukaan toiminta, joka keskittyy valmennukseen ilman sijoitusta palkkatuetuun työhön tai työkokeiluun avustusta saavassa organisaatiossa.

Työvoimapolveluiden järjestämisvastuun siirron valmistelussa työllisyyspoliittista avustusta ei arvioitu merkittäväksi työkaluksi uusille työvoimaviranomaisille. Arvion taustalla on ollut avustuksella rahoitettujen hankkeiden epäselvä rooli ja merkitys silloisen työ- ja elinkeinotoimiston palveluvalikoimassa sekä toisaalta sen tarkastelu, mitä olisivat kunnalle siirtyvät välttämättömät työvoimapolveluiden järjestämiseen liittyvät tehtävät. Lisäksi edellä mainitun selvityksen vaikuttavuustarkastelun perusteella avustuksella rahoitetut hankkeet eivät yleensä tuotaneet työllistymisen tai koulutukseen hakeutumisen mittareilla mitattuna erityisen merkittäviä tuloksia. Kuntien arvioitiin voivan tarjota tukea järjestöille myös yleisen toimialansa puitteissa. Työvoimaviranomaisten aloittaessa toimintansa vahvaa tukea tarvitsevia työttömiä voitiin edellytysten täytyessä ohjata myös kuntouttavaan työtoimintaan.

Yhdistykset ja säätiöt työvoimapolveluiden tuottajana

Työvoimapolveluiden järjestämisvastuu ei itsessään määritä sitä, miten palvelut pitää tuottaa. Kuntalain 9 §:n mukaan kunta tai kuntayhtymä voi tuottaa järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut itse tai hankkia ne sopimukseen perustuen muulta palvelujen tuottajalta. Yksityiseltä toimijalta voidaan lähtökohtaisesti kuitenkin hankkia vain palveluja, joissa ei ole kyse julkisen vallan käytöstä tai julkisen hallintotehtävän hoitamisesta.

Yhdistykset ja säätiöt ovat perinteisesti tarjonneet työkokeilupaiikkoja ja palkkatuetta työtä yhdistyksen tai säätiön tehtävissä. Lisäksi yhdistykset ja säätiöt voivat tarjota ostopalveluna työvoimapolveluiden valmennuksia, jos niitä ostopalveluna toteutetaan.

Työnvälitystilastosta saatavien tietojen² perusteella työvoimapolveluiden valmennuksissa aloitti vuonna 2025 koko maassa noin 17 100 henkilöä. Valmennuksittain tarkasteltuna työhönvalmennuksen aloitti noin 10 300 henkilöä, uravalmennukseen noin 2 200 henkilöä ja työnhakuvalmennukseen noin 4 700 henkilöä. – tarkentuu yhdistyksissä ja säätiöissä aloittaneiden osalta

Työvoimaviranomaiset voivat toteuttaa järjestämislain mukaisia valmennuksia omana toimintana ja ostopalveluna, minkä lisäksi kunnat voivat niin sanotun yleisen toimialan nojalla tarjota työttömille valmennuksia. Työvoimaviranomaiset ovat saatujen tietojen mukaan ainakin joillain alueilla vähentäneet ostopalveluja ja toteuttaneet valmennuksia omana toimintana sekä myös kunnan yleisen toimialan nojalla. Yleisen toimialan nojalla järjestettyjä valmennuksia ei

¹ Ålander ym. (2022) Syrjäytymisen ehkäisemistä ja tukea työllistymiseen, Työllisyyspoliittisia avustuksia koskeva tutkimus. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu 42/2022.

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-634-5>

² Valmistilastot, Taulu VAV1

toistaiseksi tilastoida työnvälitysjärjestelmässä, joten tieto niiden laajuudesta ja toteuttajista vaatisi erillisselvityksen.

Työvoimaviranomainen voi järjestämislain 54 §:n perusteella ohjata henkilöasiakkaan työpäikälle työkokeiluun. Työkokeilun toteuttajana voi olla yritys, yksityinen elinkeinonharjoittaja, kunta, kuntayhtymä, muu yhteisö, säätiö tai valtion virasto tai laitos. Työkokeilun toteuttamispaikkana voi yritysten ja työnantajien toimi- ja tuotantotilojen lisäksi toimia esimerkiksi työpaja, jos työkokeilulle säädetty toteuttamisedellytykset pajalla täyttyvät. Työvoimapalveluiden työkokeiluun ei toimeenpanossa ole perinteisesti yhdistetty kokeilupaikan tarjoajan ulkopuolista ohjausta tai esimerkiksi tukihenkilöä. Säännökset eivät kuitenkaan estä tällaista tukea.

Työnvälitystilaston mukaan työkokeiluun ohjattiin vuonna 2025 noin 11 200 henkilöä. Yhdistysten (mukaan lukien työpajat) osuus tästä oli noin kolmannes.

Työnvälitystilaston mukaan palkkatuetussa työssä työskenteli kaikkiaan noin 22 100 henkilöä vuonna 2025. Määrä on noin 6 000 henkilöä vähemmän kuin edeltävinä vuosina (noin 28 500 henkilöä vuonna 2024 ja noin 28 200 henkilöä vuonna 2023). Työnantajasektoreittain tarkasteltuna yhdistysten ja säätiöiden osuus palkkatuetta työtä tarjonneista työnantajista oli vuonna 2025 noin 30 prosenttia (vuonna 2024 ja 2023 osuus oli noin 28 prosenttia).

- *tarkentuu lausuntokierroksen aikana*

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta (189/2001)

Osana sosiaalipalveluiden uudistamista sosiaali- ja terveysministeriö on valmistellut luonnoksen hallituksen esitykseksi, jossa sosiaalihuoltoon ehdotetaan uutta sosiaalipalvelua työkäisille työttömille. Palvelu olisi nimeltään työkäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuki. Samalla laki kuntouttavasta työtoiminnasta (jäljempänä KUTY-laki) ehdotetaan kumottavaksi. Esitysluonnos on lausunnolla 17.4.–29.5.2026. [LINKKI](#) lausuntopyyntöön.

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan kuntouttava työtoiminta on sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukainen sosiaalipalvelu, jonka järjestämisestä on vuoden 2023 alusta vastannut hyvinvointialue. Vuoden 2022 loppuun kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä vastasivat kunnat. Kuntouttava työtoiminta on myös työttömyysturvalaissa tarkoitettu työllistymistä edistävä palvelu. Työttömyysetuutta kuntouttavan työtoiminnan perusteella sai vuonna 2024 noin 27 000 henkilöä ja noin 23 000 henkilöä vuonna 2025.

KUTY-lain mukaan kuntouttavan työtoiminnan palvelukokonaisuuteen kuuluu henkilön elämänhallintaa sekä työ- ja toimintakykyä edistäviä palveluita. Palveluihin voi kuulua yksilö- ja ryhmämuotoista toimintaa, jota voidaan toteuttaa erilaisissa toimintaympäristöissä. Palveluun tulee sisältyä aina henkilön tarvitsema tuki ja ohjaus, jota annetaan henkilökohtaisena tai ryhmässä toteutettavana palveluna. Kuntouttava työtoiminta on sovitettava yhteen henkilön tarvitsemien sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalvelujen, julkisten työvoimapalvelujen sekä muiden palvelujen ja tukitoimien kanssa. Kuntouttava työtoiminta on sovitettava henkilön työ- ja toimintakyvyn sekä osaamisen mukaan niin, että se on työmarkkinoille pääsyn kannalta mielekästä ja riittävän vaativaa. Kuntouttavan työtoiminnan prosessi on sosiaalihuollon ammattihenkilön vastuulla.

Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä (381/2023)

Laissa työllistymisen monialaisesta edistämisestä (jäljempänä TYM-laki) säädetään viranomaisten palvelujen yhteensovittamisesta työllistymisen edistämiseksi. Laki velvoittaa työvoimaviranomaisen, hyvinvointialueen ja tarvittaessa Kansaneläkelaitoksen sovittamaan palvelunsa yhteen työllistymistä edistäväksi kokonaisuudeksi silloin, kun työttömällä on TYM-laissa tarkoitettu palvelujen yhteensovittamisen tarve. Yhteensovitettavilla palveluilla tarkoitetaan työvoimapalveluja, sosiaali- ja terveyspalveluja sekä Kansaneläkelaitoksen kuntoutuspalveluja. Lain toimeenpano edellyttää, että työvoimaviranomainen asettaa johtoryhmän monialaisen tuen yhteistoimintamallin organisoimista varten ja viranomaiset tekevät yhteistyösopimuksen yhteistoimintamallin organisoimisesta ja resursoinnista johtoryhmän toiminta-alueella.

TYM-lain 3 §:n mukaan työttömän työllistyminen edellyttää yhteistoimintamallin mukaista palvelujen yhteensovittamista, jos työllistymisen esteenä ovat sellaiset työllistymiseen vaikuttavat työ- ja toimintakyvyn rajoitteet tai elämönhallinnan ongelmat, jotka eivät ratkea yksinomaan viranomaisten välisellä konsultaatiolla.

Koko maassa yhteistoimintamallin piirissä oli lokakuun 2025 lopussa asiakkaita noin 32 000. Ver-kostostoittain asiakasmäärät vaihtelivat noin 40–4 700. Monialaisia työllistymissuunnitelmia on ATMT-tietojärjestelmän kirjausten mukaan tehty vuonna noin 66 000 kpl (keskimäärin noin 5 500 kuukaudessa). Määrä sisältää myös suunnitelmien tarkistukset, joten yhdelle henkilölle on tarkasteluajana voitu tehdä useampi suunnitelma.

Tällä esityksellä ei esitetä muutoksia TYM-lakiin ja siinä viranomaisille säädettyyn yhteistyövelvollisuuteen. Ehdotetuista sosiaalipalveluiden muutoksista huolimatta hyvinvointialueella säilyy siten velvollisuus osallistua TYM-laissa tarkoitettua yhteistoimintamallin mukaiseen toimintaan, mihin sisältyy muun muassa osallistuminen työttömän monialaiseen palvelutarvearviointiin ja monialaisen työllistymissuunnitelman laatimiseen ja seurantaan.

2.2 Hanketoiminta työttömien työllistymisen edistämiseksi

Kuntien myöntämät avustukset

Kunnat voivat myöntää yrityksille ja muille toimijoille tukia ja avustuksia tarpeelliseksi katsoomaansa toimintaan. Kuntien laaja yleinen toimiala mahdollistaa avustusten käytön hyvin erilaisiin tarkoituksiin. Oikeusministeriö teetti vuonna 2025 selvityksen kuntien ja hyvinvointialueiden avustuksista järjestöille ja säätiöille ja siihen liittyvistä tietoprosesseista.³ Selvitys oli osa valtioneuvoston periaatepäätöksenä hyväksymän kansalaisjärjestöstrategian toteuttamista. Selvitys antaa hyvän yleiskuvan kuntien avustustoiminnan muodoista ja laajuudesta.

Selvityksen tiedonkeruun mukaan kunnat myönsivät järjestöille ja säätiöille avustuksia 188,5 M€ vuonna 2024. Selvityksessä toteutetun kuntakyselyn mukaan suurimmat avustusalat olivat kulttuuri (noin 71,7 milj. €), liikunta (noin 35,7 milj. €), hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (noin 18,2 milj. €), nuorisotyö (noin 8,7 milj. €), yleishallinto (noin 16,1 milj. €). Tukimuodoista kunnissa yleisimpiä olivat toiminta-/yleisavustukset (jatkuvan toiminnan tukeminen), projekti-

³³Kuntien ja hyvinvointialueiden avustukset järjestöille ja säätiöille: Selvitys avustustoiminnasta ja siihen liittyvistä tietoprosesseista. Samuli Manu, Tomi Pihlajamäki, Kirsi Siltanen, Anna Vainio. Oikeusministeriön julkaisuja, Selvityksiä ja ohjeita 31/2025 [LINKKI](#)

/hankeavustukset (tapahtumiin, hankkeisiin), kumppanuussopimukset (usein suurimmille toimijoille, monivuotisia) ja lisäksi erilaisia erityisavustuksia.

Selvitys kohdentui aikaan, jolloin kunnat eivät vielä toimineet työvoimaviranomaisina, mutta järjestivät työllisyyspalveluja. Työllisyyspalveluiden toimialalle kunnat myönsivät selvityksen mukaan noin 7 miljoonaa euroa ja elinkeinopalveluihin noin 7,5 miljoonaa euroa vuonna 2024.

Selvityksessä tuotiin esille, että yksittäisillä kunnilla on runsaasti liikkumavaraa ja harkintavaltaa avustusten tavoitteiden, määrien ja toimintatapojen suhteen. Suurissa kaupungeissa avustustoiminta on usein laajempaa ja prosessit vakiintuneempia, kun taas pienemmissä kunnissa tukisummat voivat olla vähäisiä ja toimintakäytännöt yksinkertaisia. Silti kuntakoko ei yksin selitä eroja avustuskäytännöissä tai avustusten määrissä. Korkeampia asukaskohtaisia avustussummia suurissa kaupungeissa selittävät osaltaan konsernisäätiöt ja -yhdistykset.

Vuoden 2025 alusta toimintansa käynnistäneinä työvoimaviranomaisina kunnat ovat ottaneet käyttöön erilaisia avustuksia tai tukia, jotka täydentävät julkisia työvoimapalveluja työllisyyden edistämiseksi. Kuntien myöntämiä avustuksia tai tukia työllisyyden edistämiseen ovat muun muassa työllisyysavustukset, kesätyösetelit, työllistämispalkkio, työllistämisen kuntalisä. Avustukset ja tuet rahoitetaan kuntien muusta rahoituslähteestä kuin lailla säädettyjen tehtävien hoitoon osoitetusta yleiskatteellisesta valtionosuudesta. Rahallisen avustamisen ohella kunnat voivat tukea järjestöjä tarjoamalla esimerkiksi toimitiloja, avustamalla tapahtumien järjestelyissä ja osallistumalla yhteistyöhankkeisiin.

Euroopan sosiaalirahasto Plussan hankerahoitus

Euroopan sosiaalirahasto plussa -rahaston (ESR+) varoilla rahoitetaan työllisyyttä, osaamista ja osallisuutta tukevia kehittämishankkeita. ESR Plussan rahoitusta myöntävät valtionapuviranomaisina neljä elinvoimakeskusta (Itä-Suomen, Kaakkois-Suomen, Keski-Suomen ja Pohjois-Suomen elinvoimakeskukset) sekä vähävaraisille suunnatun aineellisen avun osalta Ruokavirasto. Rahoitusta ei tällä hetkellä voi suunnata pelkästään palvelutuotantoon. Työvoimaviranomaiset, yhdistykset ja säätiöt voivat hakea ESR Plussan hankerahoitusta erilaisiin kehittämishankkeisiin. Tällä hetkellä erityisesti alueellisille kehittämishankkeille varattua rahoitusta on vielä jäljellä. Tällä esityksellä ei ole vaikutusta ESR Plussasta rahoitettavia hankkeita koskevaan sääntelyyn.

STEA-rahoitus

Sosiaali- ja terveysministeriö myöntää avustuksia yleishyödyllisille yhdistyksille ja rekisteröidyille säätiöille, joiden tarkoituksena on terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen Suomessa. Myönnettävien avustusten hakemuskäsittelystä, avustusehdotuksen valmistelusta ja avustusten maksamisesta vastaa Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA), joka on sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimiva valtionapuviranomainen. STEAn myöntämään rahoitukseen on kohdennettu säästöjä, mikä voi vaikuttaa joidenkin järjestöjen tuottamiin palveluihin. Kevään 2026 kehysriihilinjaus 25 miljoonan euron avustusmäärärahan siirtämisestä hyvinvointialueille kohdennettavaksi alueellisiin hankkeisiin voi toisaalta tuoda uusia mahdollisuuksia alueellisille toimijoille. Koska myös käsillä olevan esityksen mukainen avustus kohdentuisi alueellisille ja paikallisille toimijoille, yhteistyö hyvinvointialueiden ja työvoimaviranomaisen välillä on ensiarvoisen tärkeää rahoitettavan toiminnan suunnittelussa ja esimerkiksi asiakasohjauksessa.

2.3 Työttömyysturva

Kuntouttavan työtoiminnan aikana työnhakijan toimeentulo turvataan joko työttömyysetuudella tai toimeentulotuella. Työttömyysetuudella tarkoitetaan jäljempänä työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista ansiopäivärahaa ja yleistukilain (48/2026) mukaista yleistukea. Työttömyysetuutta maksetaan vain siltä ajalta, jona henkilö on järjestämislaissa tarkoitettuna työnhakijana työvoimaviranomaisessa.

Työttömyysetuutta saavalle työnhakijalle maksetaan kulukorvausta kuntouttavan työtoiminnan osallistumispäiviltä. Kulukorvauksen suuruus on yhdeksän euroa päivässä, ja korotettuna 18 euroa päivässä. Jos työnhakijalle maksetaan ansiopäivärahaa, kulukorvauksen maksaa työttömyyskassa. Muussa tapauksessa kulukorvauksen maksaa Kansaneläkelaitos.

Kuntouttava työtoiminta on työttömyysturvalaissa tarkoitettu työllistymistä edistävä palvelu. Muita työllistymistä edistäviä palveluja ovat työvoimakoulutus, työnhakijan omaehtoinen työttömyysetuudella tuettu opiskelu, työnhakijan omaehtoinen työttömyysetuudella tuettu kotoutumiskoulutus, työnhakuvalmennus, uravalmennus, työkokeilu ja koulutuskokeilu.

Kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään 3–24 kuukauden mittaiseksi jaksoksi kerrallaan. Työttömyysetuudella tuettujen omaehtoisten opintojen enimmäistukiaika on lähtökohtaisesti 24 kuukautta, mutta jos opintojen tavoitteena on perusopetuksen oppimäärän suorittaminen, opintojen muodostama kokonaisuus voidaan tukea enintään 48 kuukauden ajan. Työnhakuvalmennuksen enimmäiskesto on 20 päivää ja uravalmennuksen enimmäiskesto 40 päivää. Työkokeilun kesto on enintään 12 kuukautta ja koulutuskokeilun kesto on kerrallaan enintään 10 päivää.

Työttömyysetuutta voidaan maksaa työllistymistä edistävien palvelujen ajalta, vaikka työnhakijalla ei olisi oikeutta työttömyysetuuteen esimerkiksi korvauksettoman määräajan eli niin sanotun karenssin, työssäolovelvoitteen tai koulutusta vailla olevia alle 25-vuotiaita nuoria koskevan työttömyysturvalain 2 luvussa säädetyn rajoituksen takia. Mainitut seikat syrjäytyvät palvelun ajalta vain silloin, kun este työttömyysetuuden maksamiselle oli olemassa jo palvelun alkaessa.

Työttömyysetuuden saajan yleisenä velvollisuutena on hakea aktiivisesti työtä ja koulutusta, antaa työvoimaviranomaiselle ammatillista osaamistaan, työhistoriaansa, koulutustaan ja työkykyään koskevat tiedot ja selvitykset, toteuttaa yhdessä työvoimaviranomaisen kanssa laadittua työllistymissuunnitelmaa sekä tarvittaessa hakeutua ja osallistua työllistymistään edistäviin palveluihin ja toimenpiteisiin.

Työnhakuun ja työvoimapalveluihin liittyvästä työvoimapoliittisesti moitittavana pidettävästä menettelystä asetetaan korvauksettomia määräaikoja tai työssäolovelvoitteita. Korvaukseton määräaika tarkoittaa työttömyysturva-oikeuden menettämistä määräaikaisesti ja työssäolovelvoite etuusoikeuden menettämistä toistaiseksi. Ensimmäisestä laiminlyönnistä työnhakija menettää oikeutensa työttömyysetuuteen seitsemältä kalenteripäivältä. Jos työnhakijalla on useampi laiminlyönti 12 kuukauden aikana, hänelle asetetaan kuuden kalenteriviikon työssäolovelvoite.

Oikeus työttömyysetuuteen palautuu työssäolovelvoitteen jälkeen, kun henkilö on ollut yhteensä vähintään kuusi kalenteriviikkoa ansiopäivärahan saamisen edellytyksenä olevaan työssäolo-oluehtoon luettavassa työssä, osallistunut muuhun työllistymistä edistävään palveluun kuin työttömyysetuudella tuettuun omaehtoiseen opiskeluun tai kotoutumiskoulutukseen, opiskellut omaehtoisesti päätoimisia opintoja tai työllistynyt päätoimisesti yritystoiminnassa tai omassa

työssä. Työssäolovelvoitteen lisäksi edellä mainitut kerryttävät myös koulutusta vailla olevia alle 25-vuotiaita nuoria koskevaa rajoitusta. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että muun muassa kuntouttava työtoiminta voi palauttaa alle 25-vuotiaan koulutusta vailla olevan nuoren etuusoi-keuden, kestätyään 21 kalenteriviikkoa. Oikeus työttömyysetuuteen palautuu myös, kun työs-säolovelvoitteen alkamisesta on kulunut vähintään viisi vuotta.

Työvoimapolitiittisten lausuntojen määrien perusteella vuonna 2025 kuntouttavaan työtoimin-taan osallistui arviolta noin 570 sellaista työnhakijaa, jolle oli asetettu työssäolovelvoite tai jotka olivat menettäneet oikeutensa työttömyysetuuteen työttömyysturvalain 2 luvussa säädetyn kou-lutusta vailla olevia nuoria koskevan rajoituksen takia.

3 Tavoitteet

Ehdotuksen tavoitteena on parantaa pitkään työttömänä olleiden työllistymistä. Pidemmän ai-kavälin tavoitteena on, että suurin osa tuettavaan toimintaan osallistuneista työttömistä siirtyisi työllistymispolullaan eteenpäin ja työllistyisi avoimille työmarkkinoille. Esityksellä tavoitel-laan siten myös julkisen talouden tasapainoa pidemmällä aikavälillä.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Ehdotuksen mukaisesti työvoimaviranomaisen tehtäviä laajennettaisiin siten, että työvoimavi-ranomaiselle säädettäisiin tehtävä myöntää yleishyödyllisille yhdistyksille ja säätiöille tukea hanketoimintaan, joka kohdennettaisiin pitkään työttömänä olleiden työttömien työnhakua ja työllistymisen yleisten edellytysten parantamiseen.

Tehtävä olisi työvoimapalveluna työvoimaviranomaiselle uusi. Tehtävällä laajennettaisiin työ-voimaviranomaisen mahdollisuuksia käynnistää kolmannen sektorin toteuttamana toimia, joilla työnhaun ja työllistymisen yleisiä edellytyksiä parannetaan. Toimeenpanon myötä työllisyyden edistämisen toimijaverkosto (ekosysteemi) laajenisi nykyistä selkeämmin myös järjestötoimi-joihin ja vahvistaisi osaltaan kolmannen sektorin roolia ja toimintaedellytyksiä työllistymisen edistämisessä.

Myönnettävä tuki olisi harkinnanvarainen ja ehdotettavalla sääntelyllä halutaan jättää työvoi-maviranomaiselle riittävästi harkintavaltaa tuen myöntämisessä. Ehdotuksen mukainen tuki myönnettäisiin lähtökohtaisesti julkisen hakumenettelyn kautta hankkeisiin, joiden tavoitteet, keston, tarkemman kohderyhmän ja esimerkiksi kustannusten korvauserusteet työvoimaviran-omainen määrittäisi hankeilmoituksessa. Myönnettävällä tuella toteutettavaa toimintaa ei luet-taisi työvoimapalveluksi.

Ehdotetulla tuella toteutettavan toiminnan sisältöä ja toteuttamistapoja ei ole mahdollista kuvata tai määritellä tyhjentyvästi. Ehdotuksessa esitetään välttämättömät reunaehdot tuelle ja sen käy-tölle sekä työvoimaviranomaisen tehtäville tuen myöntämisessä. Näin mahdollistettaisiin sel-laisen hanketoiminnan käynnistäminen ja edistäminen, jolla vastattaisiin parhaiten työllisyys-alueella tunnistetun kohderyhmän tarpeisiin.

Uudella tuella järjestetty toiminta olisi työnhakijaa työttömyysetuuden jatkumisen edellytyk-senä velvoittavaa, eli toimintaan osallistumisesta kieltäytyminen ja osallistumisen keskeyttämi-nen ilman työttömyysturvalaissa tarkoitettua pätevää syytä johtaisivat korvauksettoman määrä-ajan tai työssäolovelvoitteen asettamiseen. Toimintaan osallistuminen otettaisiin huomioon

työssäolovelvoitteen täyttymisessä ja koulutusta vailla olevia nuoria koskevan, työttömyysturvalain 2 luvussa säädetyn rajoituksen lakkaamisessa.

Ehdotettavan uuden tehtävän rahoitustarpeeksi on arvioitu vuositasolla noin 13 miljoonaa euroa.

Esitys liittyy esitykseen valtion vuoden 2027 talousarvioksi sekä sosiaali- ja terveysministeriön valmistelemaan luonnokseen hallituksen esitykseksi sosiaalipalveluiden muuttamisesta. Esitys on tarkoitettu käsiteltäväksi näiden yhteydessä.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

Ehdotetun yhdistyksille ja säätiöille kohdennettavan tuen myöntäminen olisi työvoimaviranomaisille uusi tehtävä. Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (618/2021) 21 §:n 2 momentin mukaan uusissa ja laajentuvissa valtionosuustehtävissä valtionosuus on 100 prosenttia uusien ja laajentuvien tehtävien laskennallisista kustannuksista, ellei valtionosuustehtäviin tehdä vastaavan suuruisia vähennyksiä. Tehtävän laskennallisiksi kustannuksiksi arvioidaan 13 miljoonaa euroa vuodessa, minkä suuruinen lisäys kuntien peruspalvelujen valtionosuuksiin on huomioitu valtion kehyspäätöksessä vuosille 2027–2030.

Edellä mainittuun arvioon liittyy huomattavaa epävarmuutta. Arvio perustuu tuettavaan toimintaan osallistuvien asiakkaiden määrään sekä oletettuun yksikkökustannukseen osallistujaa kohden. Asiakasmäärää on arvioitu pohjautuen valtion järjestämisvastuun aikana käytössä olleesta työllisyyspoliittisesta avustuksesta tehtyyn tutkimukseen⁴. Tutkimuksessa tarkasteltiin erityisesti viittä aluetta vuosina 2016–2021, joiden työttömien määrä vastasi noin 52 prosenttia kyseisenä aikana koko maassa keskimäärin työttömänä olleista henkilöistä. Kyseisten alueiden työllisyyspoliittisella avustuksella rahoitettuihin hankkeisiin oli osallistunut tarkastelujaksolla 10 155 henkilöä, jotka olivat joko työttömänä tai aktivointiasteeseen laskettavassa palvelussa. Kaikkiaan asiakasmääräksi poimittiin 13 720 asiakasta, mutta asiakkaiden tiedoissa oli puutteita, minkä vuoksi tarkastelussa huomioitiin 10 155 asiakasta. Yhtä vuotta kohden tarkasteltujen alueiden hankkeisiin osallistui keskimäärin noin 1 700–2 300 asiakasta, mikä tarkoittaa koko maan tasossa työttömien määrän osuuden perusteella arvioituna noin 3 300–4 400 asiakasta. Toiminnan voidaan katsoa kohdentuvan erityisesti pitkään työttömänä olleisiin työttömiin työnhakijoihin, joiden määrä on kasvanut noin 36 prosenttia tutkimuksen tarkasteluvuosien jälkeen. Olettaen vastaavan suuruinen kasvu tuettavaan toimintaan osallistuvien asiakkaiden määrässä toimintaan osallistuisi arviolta noin 4 500–6 000 asiakasta vuodessa.

Ehdotettu sääntely ei määrittäisi yksityiskohtaisesti tuettavan toiminnan sisältöä, joten toiminta voi vaihdella suurestikin hankkeiden välillä ja näin ollen myös kustannukset voivat vaihdella suuresti. Arvioinnin pohjana käytetään oletusta palvelusta, joka kestäisi yhden asiakkaan osalta puoli vuotta, jonka aikana tämä osallistuisi noin 20 kertaa yksilölliseen ohjaukseen ja noin 40 kertaa ryhmämuotoiseen ohjaukseen tai toimintaan. Oletuksena on, että yhdellä henkilötyövuodella voitaisiin palvella keskimäärin 22,5 asiakasta. Henkilötyövuoden hinnaksi oletetaan 50 000 euroa. Edellä mainitun tutkimuksen mukaan tutkimuksessa tarkasteltuna aikana hankehenkilöstön henkilötyövuoden hinta on ollut noin 42 500 euroa, minkä jälkeen yleinen ansiotaso on

⁴ Ålander ym. (2022) Syrjäytymisen ehkäisemistä ja tukea työllistymiseen, Työllisyyspoliittisia avustuksia koskeva tutkimus. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu 42/2022.
<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-634-5>

noussut. Olettaen asiakasmääräksi tutkimuksen otannasta johdettu valtakunnallinen asiakasmäärä, aiheutuisi tämän tyyppisestä toiminnasta kustannuksia noin 7,3–9,8 miljoonaa euroa. Mikäli asiakasmääräarviossa otetaan huomioon pitkäaikaistyöttömyyden kasvu, olisi kustannusarvio noin 10–13,3 miljoonaa euroa.

Olettaen, että kullekin osallistuvalla asiakkaalla myönnetään harkinnanvaraista kulukorvausta 9 euroa päivältä 60 osallistumispäivän ajan, jokaisesta osallistujasta aiheutuu lisäksi 540 euron kustannus, joka edellä mainituilla asiakasmääräarvioilla vastaa noin 1,8–2,4 miljoonan euron tai 2,4–3,2 miljoonan euron kustannuksia. Lisäksi hakujen järjestäminen sekä tuen ja kulukorvauksen myöntäminen ja maksaminen aiheuttaisivat hallinnollista työtä työvoimaviranomaisissa. Hallinnollisen työn määrä arvioidaan kuitenkin melko vähäiseksi. Olettaen hallinnollisen työn määräksi enintään 10 henkilötyövuotta ja henkilötyövuoden kustannukseksi 60 000 euroa, aiheutuisi hallinnollisesta työstä työvoimaviranomaisille kustannuksia enintään noin 0,6 miljoonaa euroa.

Edellä kuvatuin oletuksien ehdotetusta tuesta aiheutuvat lisäkustannukset olisivat yhteensä oletetusta asiakasmäärästä riippuen noin 9,7–12,8 miljoonaa euroa tai 13–17,1 miljoonaa euroa. Kehyspäätökseen sisältyvä 13 miljoonan euron lisäys kuntien peruspalvelujen valtionosuuksiin asetuu eri asiakasmääriin perustuvien arvioiden väliin.

Työttömyysturva

Työttömyysturvalaissa säädettyä työttömyysturvan seuraamusjärjestelmää on uudistettu maaliskuussa 2026. Tästä syystä ei ole saatavilla tilastotietoja siitä, kuinka monelle työnhakijalle on asetettu korvaukseton määräaika tai työssäolovelvoite kuntouttavasta työtoiminnasta kieltäytymisen tai sen keskeyttämisen takia. Uudistusta valmisteltaessa arvioitiin (HE 108/2025 vp), että vuosittain asetettaisiin noin 35 000 seitsemän päivän mittaista korvauksetonta määräaikaa ja noin 15 000 työssäolovelvoitetta.

Noin 20 prosentin arvioitiin liittyvän palvelusta kieltäytymiseen tai sen keskeyttämiseen. Tällä perusteella palveluihin liittyviä korvauksettomia määräaikoja olisi arviolta noin 7 000 ja työssäolovelvoitteita arviolta noin 3 000. Arvioon liittyy merkittävää epävarmuutta.

Työnvälitystilaston perusteella noin 12 prosenttia työttömyysturvalaissa tarkoitettuihin työllistymistä edistäviin palveluihin tai muihin aktiivitoimiin osallistuneista osallistui kuntouttavaan työtoimintaan. Tämän osuuden perusteella arvioituna kuntouttavaan työtoimintaan liittyviä korvauksettomia määräaikoja asetettaisiin vuosittain noin 840 ja työssäolovelvoitteita arviolta noin 360. Etuuden maksupäiviksi muutettuna korvauksettomat määräajat merkitsevät 4 200 päivää ja työssäolovelvoitteet 72 000 päivää.

Kuntouttavan työtoiminnan lakkauttaminen voi lisätä julkisen talouden menoja työttömyysetuuksien ansioturvan ja perusturvan osalta. Lisäksi menoja voisi kohdistua kunnille, Työllisyysrahastolle ja työttömyyskassoille. Uuden tuella järjestetyn toiminnan velvoittavuus kattaisi osan kuntouttavan työtoiminnan ja siihen liittyvän velvoittavuuden lakkauttamisen aiheuttamista kustannuksista. Euromääräisen arvion tekemiseen liittyy kuitenkin merkittävää epävarmuutta, eikä vaikutusta sen vuoksi ole arvioitu tässä euromääräisesti.

Työvoimapolitiittisten lausuntojen määrien perusteella vuonna 2025 kuntouttavaan työtoimintaan osallistui arviolta noin 570 sellaista työnhakijaa, jolle oli asetettu työssäolovelvoite. Kuntouttavan työtoiminnan lakkauttamisen jälkeen arviolta noin 2 300 henkilöä siirtyisi työvoimapolitiittisten lausuntojen piiriin. Tästä joukosta ei ole lukumääräisesti arvioitavissa, kuinka monelle näistä

työnhakijoista on asetettu työssäolovelvoite ja kuinka moni osallistuisi työttömyysturvalaissa tarkoitettuun työllistymistä edistävään palveluun tai muulla tavalla kerryttäisi työssäolovelvoitetta.

Ehdotettu tuella järjestetty toiminta kerryttäisi työssäolovelvoitetta ja otettaisiin huomioon koulutusta vailla olevia nuoria koskevan rajoituksen lakkaamisessa, jos henkilö on tosiasiallisesti osallistunut hänelle tarjottuun palveluun vähintään yhtenä päivänä viikossa. Jos tuella järjestetty toiminta toteutettaisiin siten, että työnhakija osallistuisi palveluun riittävän pitkän ajan vähintään kerran peräkkäisillä kalenteriviikoilla, työnhakijan työttömyysturva-oikeus palautuisi yhtä nopeasti kuin ajallisesti vastaavan pituiseen kuntouttavan työtoiminnan jaksoon osallistuttaessa.

Maaliskuussa 2026 voimaan tulleita työttömyysturvalain muutoksia valmisteltaessa (HE 108/2025 vp) arvioitiin, että sen jälkeen, kun työssäolovelvoitteen keston lyhennettäisiin 12 kalenteriviikosta kuuteen kalenteriviikkoon, etuusoikeuden menettämisaika olisi keskimäärin 200 päivää. Tilastotietoja työssäolovelvoitteen lyhentämisen toteutuneista vaikutuksista ei ole vielä käytettävissä. Tämän vuoksi vaikutuksia ei ole arvioitu euromääräisesti.

4.2.2 Vaikutukset perus- ja ihmisoikeuksiin

Työttömyysturva

Perustuslain 19 §:n 2 momentissa turvataan jokaisen oikeus perustoimeentulon turvaan muun muassa työttömyyden perusteella. Perustoimeentulon turvalla tarkoitetaan luonnollisille henkilöille maksettavia rahamääräisiä toistuvaissuorituksia ja vain sitä osaa sosiaaliturvasta, jolla pyritään takaamaan yksilön toimeentulolle välttämätön elintaso. (PeVM 7/1992 vp). Perustuslain 18 §:n 2 momentin mukaan, julkisen vallan on edistettävä työllisyyttä ja pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus työhön. Säännös merkitsee myös sitä, että julkisen vallan tulee pyrkiä estämään pysyvästi työtä vailla olevien ryhmän muodostumista (HE 309/1993 vp, s. 68).

Perustuslakivaliokunnan mukaan perustuslaki ei sinänsä estä asettamasta ehtoja perustoimeentuloa turvaavan etuuden saamiselle. Perustuslakivaliokunta mainitsi lausunnossaan myös, että työttömyysturvan kohdalla kyse voi olla ehdoista, joilla pyritään edistämään työttömän työllistymistä ja jotka ovat siten sopusoinnussa oikeutta työhön koskevan perustuslain 18 §:n kanssa. Turvan saamisen ehdot voivat olla tuensaaajan vastasuorituksia edellyttäviä. (PeVL 2/2012 vp, ks. esim. PeVL 50/2005 vp, s. 2/II ja siinä mainitut lausunnot).

Ehdotettu tuella järjestettävä toiminta olisi työnhakijaa velvoittava, kun siitä on sovittu työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa. Jos osallistumisesta aiheutuu välttämättömiä kustannuksia, osallistuminen olisi velvoittavaa vain, jos työnhakijalle on myönnetty työvoimaviranomaisen harkintaan perustuvaa kulukorvausta. Osallistumisen laiminlyönti johtaisi työttömyysturvalaissa määriteltyihin seuraamuksiin. Ehdotetun tuella järjestetyn toiminnan velvoittavuus, ja siihen liittyvä seuraamusjärjestelmä, olisivat pääosin yhdenmukaisia lakautettavan kuntouttavan työtoiminnan seuraamusjärjestelmän kanssa.

Ehdotetun tuella järjestettävän toiminnan velvoittavuus kaventaisi työnhakijan oikeutta perustuslain 19 §:n 2 momentissa tarkoitettuun työttömyysetuuteen. Palvelun velvoittavuus perustuisi kuitenkin aina siihen, että palvelusta on sovittu kussakin tapauksessa erikseen työnhakijan työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa, ja että toiminnalla pyritään edistämään perustuslain 18 §:n mukaisella tavalla työllistymisedellytyksiä ja työttömän työnhakua.

Toimintaan ohjaaminen perustuisi sekä työmarkkinoita että työnhakijan valmiuksia ja tilannetta huomioon ottavaan harkintaan. Työmahdollisuuksien hakeminen sekä työnhaun ja työllistymisen edellytysten parantaminen ovat keskeisimmät tehtävät, joita työnhakijalta edellytetään työttömyysetuuden saamiseksi. Työnhakija voi lisäksi omalla toiminnallaan vaikuttaa siihen, ettei työttömyysturvavaseuraamuksia tule asetettavaksi. Käytännössä esitetyt seuraamukset vaikuttaisivat tilanteisiin, joissa työnhakija tietoisesti harkitsee, osallistuuko hän esimerkiksi tarjolla oleviin palveluihin tai toteuttaako hän työllistymissuunnitelmaa tai sitä korvaava suunnitelmaa asianmukaisesti.

Perustuslakivaliokunta on edellä kuvatusti todennut, että perustuslain 19 §:n 2 momentin mukaiselle työttömyysturvalle voidaan asettaa ehtoja, joilla pyritään edistämään työttömän työllistymistä ja jotka ovat linjassa perustuslain 18 §:n kanssa. Koska ehdotetun tuella järjestetyn toiminnan velvoittavuus- ja seuraamusjärjestelmä olisivat pääosin yhdenmukaiset kuntouttavan työtoiminnan seuraamusjärjestelmän kanssa, ehdotus ei myöskään muuttaisi nykytilannetta olennaisesti.

Ehdotettu tuella järjestetty toiminta kerryttäisi työssäolovelvoitetta ja koulutusta vailla oleviin nuoriin liittyvää rajoitusta. Se mahdollistaisi siten työssäolovelvoitteen kertymisen henkilöille, joilla ei kuntouttavan työtoiminnan lakattua ole mahdollisuutta osallistua muuhun työllistymistä edistävään palveluun, ja joiden mahdollisuus kerryttää työssäolovelvoitetta tai koulutusta vailla olevia nuoria koskevaa rajoitusta voisi muuten käytännössä lakata.

Ehdotetun tuella järjestetyn toiminnan työssäolovelvoite tai koulutusta vailla oleviin nuoriin liittyvä rajoitus kertyisi kalenteriviikkokohtaisesti siten, että osallistuminen toimintaan vähintään kerran kalenteriviikon aikana täyttäisi työssäolovelvoitteen kyseisen viikon osalta. Tämä poikkeaisi työttömyysturvalaissa määritellyistä työllistämistä edistävästä palveluista, sillä niissä työssäoloehto ja koulutusta vailla oleviin nuoriin liittyvä rajoitus kertyy toiminnan koko kestoajalta. Käytännössä työssäolovelvoitteen tai koulutusta vailla olevia nuoria koskevan rajoituksen täytyminen voi olla jatkossa helpompaa niissä tilanteissa, joissa ehdotettua tuella järjestettyä toimintaa järjestetään tarkastelujaksolla viikoittain, mutta vaikeampaa silloin, kun toimintaa järjestetään harvemmin.

Se, että ehdotettu tuella järjestetty toiminta kerryttää työssäolovelvoitetta tai koulutusta vailla olevia nuoria koskevaa rajoitusta, mahdollistaa työnhakijan pääsemisen perustuslain 19 §:n 2 momentissa tarkoitetun työttömyysetuuden piiriin. Vaikutuksen arvioidaan kohdistuvan erityisesti niihin työnhakijoihin, joilla on nykyisin mahdollisuus palauttaa etuus oikeus kuntouttavan työtoiminnan avulla, sillä ehdotettu toiminta mahdollistaisi näiden työnhakijoiden perustuslain 19 §:n 2 momentin mukaisia oikeuksia myös jatkossa.

Työssäolovelvoite ja koulutusta vailla olevia nuoria koskeva rajoitus kertyy edellä kuvatusti eritavalla ehdotetun tuella järjestetyn toiminnan, kuin kuntouttavan työtoiminnan yhteydessä. Edellä todetusti ehdotetun tuella järjestetyn toiminnan järjestämistapa voi vaikuttaa siihen, onko velvoitteen ja rajoituksen kertyminen yksittäistilanteessa nykytilannetta helpompaa vai vaikeampaa. Kokonaisuutena tarkastellen ehdotuksilla, jotka koskevat tuella järjestetyn toiminnan vaikutusta työssäolovelvoitteen kertymiseen ja koulutusta vailla olevia nuoria koskevan rajoituksen lakkaamiseen, ei kuitenkaan arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia työnhakijan perustuslain 19 §:n 2 momentissa turvattuihin oikeuksiin.

4.2.3 Vaikutukset viranomaisiin

Työvoimaviranomainen ja KEHA-keskus

Ehdotettu kolmannelle sektorille myönnettävä työllisyyspoliittinen tuki olisi työvoimaviranomaisille uusi tehtävä, joka laajentaisi työvoimaviranomaisten nykyisiä tehtäviä tuettavan toiminnan käynnistämisen- ja maksatustehtävien osalta. Tuettavaan toimintaan liittyvien tehtävien osalta työvoimaviranomaisten tehtävien laajeneminen muodostuisi hankkeille asetettavien tavoitteiden määrittelyn, hankkeen sisällön, keston ja toteutuksen suunnittelun sekä mahdollisen kustannusmallin määrittelyn edellyttämän työn määrän kasvusta. Työllisyyspoliittisen tuen toimeenpano edellyttäisi työvoimaviranomaiselta myös osin uudenlaista markkinavuoropuhelua tuen hakijoiden kanssa jo ennen hankeilmoitusten laatimista. Tuettavaan toimintaan liittyvä tehtävien kasvu koskisi etenkin tuettavan toiminnan toimeenpanon alkuvaihetta, jolloin hankkeiden suunnitteluun liittyvien tehtävien määrä olisi suurempi kuin myöhemmin toiminnan ja palvelukonseptien jo vakiinnuttua.

Esityksessä ei määriteltäisi työllisyyspoliittisen tuen mukaisten hankkeiden määriä, vaan työvoimaviranomaiset voisivat itsenäisesti päättää, missä määrin ja missä muodossa hankkeita työllisyysalueille perustaisivat. On oletettavaa, että alueelliset erot työllisyysalueiden välillä työllisyyspoliittisen tuen mukaisten hankkeiden määrissä voisivat osittain muodostua merkittäväksikin johtuen työllisyysalueiden työnhakijarakenteesta, resurssien alueellisesta vaihtelevuudesta sekä alueellisista päätöksistä työllisyyspoliittisen tuen toimeenpanossa. Vuonna 2025 voimaan tulleen työvoimapalvelu-uudistuksen valmistelun yhteydessä silloiseen työllisyyspoliittiseen avustukseen liittyviin hankintoihin määritettiin kohdistuvan kahden henkilötyövuoden työpanos. Tieto perustui TE-toimistojen työajan kohdentumisesta kertyneeseen dataan, minkä vuoksi arvioissa on jonkin verran epävarmuuksia. Lisäksi työvoimapalvelu-uudistuksen jälkeen kuntien omia avustuksia ja tukia myönnetään ja esimerkiksi ostopalveluhankintoja tehdään valtion järjestämistä vastuuseen perustunutta järjestelmää hajautetummalla mallilla, mikä muodostaa riskin ehdotettavaan toimintaan tarvittavien resurssien kasvusta. Siten työllisyyspoliittisen tuen työvoimaviranomaisille aiheuttaman lisätyön määrää hanketoiminnan käynnistämiseen liittyen on haastavaa arvioida tarkasti, mutta sen arvioidaan kuitenkin jäävän maltilliselle tasolle palvelun arvioitu asiakasmäärä huomioiden.

Esitys laajentaisi myös työvoimaviranomaisten hallinnollista työtä uuden työllisyyspoliittisen tuen käsittelyyn, tuen myöntämiseen ja maksatukseen sekä mahdollisten takaisinperintöjen hoitamiseen, mihin liittyen tehtävien määrä lisääntyisi. Tehtävien määrän kasvu olisi suoraan riippuvainen työllisyyspoliittisella tuella tuettavien hankkeiden määrästä, jonka arvioinnissa on epävarmuuksia. Työvoimapalvelu-uudistuksen yhteydessä valtiolta siirtyi maksatustehtäviin yhteensä 74 henkilötyövuotta kuntien muodostamille työllisyysalueille. Vuosina 2023 ja 2024 työllisyyspoliittisten avustusten osuus kaikista maksatuksista oli 2–3 prosenttia, mikä suhteutettuna valtiolta työllisyysalueille siirtyneiden resurssien osalta vastaisi noin kahden henkilötyövuoden suuruista työpanosta. Työvoimapalveluiden maksatustehtävät järjestetään nykyään valtion järjestämistä vastuuta hajautetummassa mallissa, jolloin riski resurssien tarpeen kasvusta koskee myös maksatustehtäviä. Esityksen ei kuitenkaan arvioida aiheuttavan maksatustehtävien osalta työvoimaviranomaisille merkittävää määrää lisätyötä.

Työvoimaviranomainen ei antaisi työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle työvoimapolitiittista lausuntoa uuden työllisyyspoliittisen tuen piiriin kuuluviin palveluihin osallistumisesta, koska osallistumisella ei olisi vaikutusta oikeuteen saada työttömyysetuutta. Työvoimaviranomainen ottaisi palveluun osallistumisen kuitenkin huomioon etuusoikeuden palautumista ratkaistaessa, jos työnhakijalle on asetettu työssäolovelvoite tai hänellä ei olisi toistaiseksi oikeutta työttömyysetuuteen koulutusta vaille olevia alle 25-vuotiaita nuoria koskevan, työttömyysturvalain 2 luvussa säädetyn rajoituksen takia. Tämä lisäisi vähäisessä määrin työvoimaviranomaisten tehtäviä.

Tuettavaan toimintaan osallistuvalla voi aiheutua kustannuksia toimintaan osallistumisesta, ja siten myös oikeus harkinnanvaraiseen kulukorvaukseen, minkä työvoimaviranomainen ratkaisisi. Tämä harkinta lisäsi työvoimaviranomaisen työtä jonkin verran.

Työllisyyspoliittisen tuen piiriin kuuluviin palveluihin osallistumisesta sovittaisiin työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa. Työnhakijan tulisi lähtökohtaisesti ilmoittaa verkkopalvelussa, onko hän toteuttanut suunnitelmaansa tältä osin. Verkkopalvelua käytettäessä työvoimaviranomaiselle ei aiheutuisi lisätyötä työnhakijan mahdollisen laiminlyönnin johdosta työnhakijalta pyydettyä selvityspyynnön laatimisesta, koska verkkopalvelu huolehtisi tästä automaattisesti. Palveluun osallistumisen laiminlyönneistä voi kuitenkin aiheutua muita tilanteita, joissa työvoimaviranomaisen tulisi huolehtia selvityspyynnön tekemisestä. Tästä aiheutuvan lisätyön määrä arvioidaan kuitenkin vähäiseksi. Palveluun osallistumisen laiminlyönneistä seuraavien selvityspyyntöjen ratkaisu ja työvoimapolitiittisten lausuntojen antaminen lisäsi vähäisessä määrin KEHA-keskuksen työttömyysturvan vastuualueen työmäärää.

Kuntouttavaan työtoimintaan liittyvien työttömyysturvaseuraamusten määrän on arvioitu olevan vuosittain noin 1 200. Palvelusta kieltäytymiseen ja sen keskeyttämiseen liittyvien työnhakijalle tehtyjen selvityspyyntöjen määrä on kuitenkin tätä suurempi, koska työttömyysturvaseuraamusta ei aseteta, jos työnhakijan antaman selvityksen perusteella ilmenee, että työnhakijalla oli menettelynsä työttömyysturvalaissa tarkoitettu pätevä syy. Kuntouttavaan työtoimintaan liittyvien selvityspyyntöjen määrää ei tilastoida, eikä niiden määrää siten ole mahdollista arvioida tarkemmin numeerisesti.

Kuntouttavan työtoiminnan velvoittavuuteen liittyviä edellä kuvattuja arvioita voidaan käyttää tietoihin liittyvistä varaumista huolimatta suuntaa antavina taustatietoina arvioitaessa tuella järjestetyn toiminnan velvoittavuudesta KEHA-keskukselle aiheutuvaa työmäärää. Koska uuteen toimintaan ohjattavien työnhakijoiden määrän arvioidaan olevan olennaisesti pienempi kuin kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvien työnhakijoiden määrä on ollut nykyisin, KEHA-keskuksen työmäärän arvioidaan kasvavan vain vähän. Numeerisen arvion tekemiseen tarvittavia tilastotietoja ei ole käytettävissä.

Ehdotettu työllisyyspoliittinen tuki edellyttäisi muutoksia KEHA-keskuksen ylläpitämiin tietojärjestelmiin. Muutostyö kohdistuisi selvityspyyntöjen ja lausuntojen tekstipohjiin, työllistymissuunnitelmaan tai sitä korvaavan suunnitelmaan sekä harkinnanvaraisesta kulukorvauksesta tehtäviin merkintöihin. Lisäksi esitys edellyttäisi muutoksia tuen maksatukseen liittyviin tietojärjestelmiin. Tuen käyttöönotto edellyttäisi esimerkiksi tuen hakijalle tarkoitettujen sähköisten lomakkeiden laatimista. Hankkeeseen osallistuvan työttömän osallistumisen seuranta varten on todennäköisesti myös tarpeellista tehdä muutoksia asiakastietojärjestelmään. KEHA-keskuksen arvion mukaan työllisyyspoliittisen tuen edellyttämien tietojärjestelmäkehityksen kustannukset olisivat yhteensä 215 500 euroa. Muutosten vaatimaksi työmääräksi KEHA-keskus on arvioinut 180 henkilötyöpäivää. Muutosten vaatima ajallinen kesto riippuu siitä, miten moni henkilö voidaan rekrytoida tietojärjestelmämuutosten toimeenpanoon.

Työllisyyspoliittisen tuen käyttöönoton aikataulu on sidoksissa tietojärjestelmämuutosten valmistumiseen. Koska kuntouttavan työtoiminnan sopimusten päättymiseen ehdotetaan siirtymäaikaa 30.6.2027 asti, on todennäköistä, että tietojärjestelmämuutokset saadaan valmiiksi ennen sitä. On myös hyvä huomioida, että uuden hanketoiminnan käynnistäminen edellyttää huolellista valmistelua ja markkinavuoropuhelua, mikä voitaisiin käynnistää heti eduskuntakäsittely jälkeen, jos eduskunta hyväksyisi ehdotuksen.

Jos toimeentulotukea saava henkilö on laiminlyönyt osallistumisensa ehdotettuun tuella järjestettyyn toimintaan ja hänen toimeentulotukensa perusosan suuruutta alennetaan

toimeentulotukilaisissa (412/1997) säädetyllä tavalla, Kansaneläkelaitoksen työmäärä lisääntyy alentamiseen liittyvän harkinnan takia.

Hyvinvointialueet

Ehdotettu tuki kohdistuisi kohderyhmään, josta osa tarvitsee työllistymisen tueksi ensisijaisesti sosiaalipalveluja tai joitakin sosiaalipalveluja työvoimaviranomaisen palvelujen rinnalle. Lisäksi ehdotettu uusi sosiaalipalvelu (työikäisten toimintakyvyn ja osallistumisen tuki) olisi palvelu, jota hyvinvointialueet voisivat hankkia myös ostopalveluna, jolloin palvelunantajana voisivat toimia myös järjestöt.

Päällekkäisyyksien välttämiseksi ja jotta pidempään työttömänä olevien työllistymispolku muodostaisi tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden, työvoimaviranomaisten ja hyvinvointialueiden tulisi tehdä yhteistyötä uusien palvelujen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Asiakastyössä viranomaisten tulisi kiinnittää huomiota asiakasohjauksen sujuvuuteen esimerkiksi tilanteessa, jossa ehdotettuun uuteen sosiaalipalveluun osallistuva työtön siirtyisi työvoimaviranomaisen palveluihin. Yhteistyö voi lisätä hyvinvointialueen työtä jonkin verran. Hyvinvointialueet ovat toisaalta jo mukana lakisääteisessä työllistymisen monialaisen edistämisen yhteistoimintamallissa (TYM) sekä johtoryhmätasolla että asiakastyössä, ja uusien palvelujen yhteensovittaminen voisi olla mahdollista osana TYM-yhteistoimintamallin toimeenpanoa.

4.2.4 Vaikutukset työllisyyteen

Esitetyllä tuettavalla toiminnalla on vain vähäisessä määrin välittömiä työllisyysvaikutuksia, koska toimintaan ohjattaisiin etäämpänä työmarkkinoista olevia työttömiä. Kuitenkin, jos toiminnan avulla saadaan hyvä alku työttömän paluulle työmarkkinoille, toiminta edistää työttömän työllistymistä tai esimerkiksi opiskelun aloittamista, mikä vaikuttaa pidemmällä aikavälillä myönteisesti työllisyyteen.

Koska tuki myönnettäisiin yhdistyksille tai säätiöille osin uudenlaiseen toimintaan, järjestöjen palveluksessa työskentelevien määrä voisi kasvaa jonkin verran.

4.2.5 Vaikutukset työttömiin

Työnvälitystilaston mukaan vuonna 2025 yli vuoden työttömänä olleita oli lähes 200 000 henkilöä, joista uusia pitkäaikaistyöttömiä oli noin 92 000. Näistä noin 13 600 oli alle 25-vuotiaita ja yli 60-vuotiaita noin 38 500. Sukupuolittain tarkasteltuna miehiä on pitkäaikaistyöttömistä enemmän kuin naisia (miesten osuus on noin 60 prosenttia). Vaikka pitkäaikaistyöttömien määrä on suuri, on syytä todeta, että kaikki pitkäaikaistyöttömät eivät tarvitse ehdotetun tuettavan toiminnan kaltaista palvelua tai tukea.

Esityksessä on arvioitu, että vuositasolla noin 4 500–6000 työtöntä osallistuisi ehdotettuun tuettavaan toimintaan. Kyseessä on keskimääräinen arvio, sillä osallistujamäärään vaikuttaa, miten paljon työvoimaviranomainen kohdentaisi määrärahoja tuettavaan toimintaan, miten paljon hankkeita käynnistettäisiin ja minkä kestoisina jaksoina työtön osallistuisi hankkeeseen.

Tuettavan toiminnan avulla pitkään työttömänä olleille voitaisiin tarjota sellaista työelämään suuntaavaa tukea, jota ei tällä hetkellä ole riittävästi saatavilla. Tuettava toiminta mahdollistaisi myös tarvittaessa sellaisen pitkäkestoisen tuen, jota ei ole tarkoituksenmukaista sisällyttää nykyisiin työvoimapalveluihin tai työvoimaviranomaisen asiantuntijoiden työhön.

Pitkään jatkunut työttömyys voi heikentää henkilön uskoa omiin työllistymismahdollisuuksiin. Työelämästä poissaolo voi myös vieraannuttaa työelämän vaatimuksista ja osaltaan nostaa kynnystä hakeutua työmarkkinoille. Työhaun ja työllistymisen yleisiä edellytyksiä parantavaan toimintaan osallistuminen voisi rohkaista työnhakuun ja työelämässä toimimiseen. Riippumatta tuettavan toiminnan toteuttamistavasta toimintaan osallistuminen todennäköisesti vahvistaa myös henkilön sosiaalisia taitoja, vuorovaikutustaitoja, aloitekykyä ja kykyä toimia ryhmässä, mitkä ovat tärkeitä työelämässä tarvittavia yleisiä taitoja.

Työttömälle toiminta tarjoaisi uudenlaisen mahdollisuuden osallistua työttömyysetuutta menettämättä palveluun, joka vahvistaisi työnhakutaitoja ja parantaisi mahdollisuuksia työllistyä pidemmällä aikavälillä. Koska ehdotettu tuettava toiminta täyttäisi tietyin ehdoin myös työssäolo-velvoitetta, osallistuminen voisi kiinnittää velvoitteen hankkineen työttömän tuetusti takaisin työllistymispolulle.

Jos toimeentulotukea saava henkilö laiminlyö osallistumisen ehdotettuun tuella järjestettyyn toimintaan, hänen toimeentulotukensa perusosan suuruutta alennetaan toimeentulotukilain 10 §:ssä säädetyllä tavalla. Kansaneläkelaitos voi kuitenkin käyttää perusosan alentamista koskevassa menettelyssä toimeentulotukilain 10 a §:ssä säädettyä harkintaa.

Sukupuolten välinen tasa-arvo

Esitys ei lähtökohtaisesti kohtele eri sukupuolia eri tavoin. Toimialueensa pitkäaikaistyöttömien tilannetta ja palvelutarpeita analysoidessaan työvoimaviranomainen voi kuitenkin tunnistaa, että eri sukupuolten tilanne on kohderyhmässä työhaun ja työllistymisen yleisten edellytysten edistämisen näkökulmasta erilainen. Tällöin hankkeita voitaisiin suunnitella niin, että hankkeen tuottaman tiedon ja hankkeessa toteutettavan toiminnan avulla eroja voidaan vähentää.

4.2.6 Vaikutukset yhdistyksiin ja säätiöihin

Ehdotettu uusi tuki mahdollistaisi yhdistyksille ja säätiöille nykyistä monipuolisemman osallistumisen pitkään työttömänä olleiden työllistymisen edistämiseen osana työllisyyden edistämisen paikallista ekosysteemiä. Tuettavaan toimintaan ohjattavat työttömät olisivat kohderyhmää, josta järjestöillä on asiakasymmärrystä ja tietoa palvelutarpeista, mikä toisi täydentävää tukea ja palvelua työvoimaviranomaisen palvelujen rinnalle.

Yhdistysten ja säätiöiden osallistumismahdollisuuksiin ja osaamisen hyödyntämiseen vaikuttaa, missä laajuudessa työvoimaviranomaiset päättävät ilmoittaa tuen haettavaksi. Yhdistysten ja säätiöiden osallistumista voi myös rajoittaa se, minkä tyyppistä toimintaa työvoimaviranomainen haluaisi rahoittaa ja olisiko yhdistyksellä tai säätiöllä riittävästi kokemusta ja osoitettua kyvykkyyttä haettavaksi ilmoitetun toiminnan toteuttamiseen. Yhdistyksen tai säätiön toiminnan tulisi lisäksi olla jatkunut vähintään vuoden, jotta voitaisiin tarvittaessa tarkistaa tuen hakijan soveltuvuus.

Ehdotetut tuen hakijaa koskevat edellytykset jättäisivät vastaperustetut tai vasta vähän aikaa toimineet yhdistykset tai säätiöt sekä mahdollisesti pienet toimijat tuen myöntämisen ulkopuolelle. Työvoimaviranomainen voisi kuitenkin päättää, että useampi yhdistys tai säätiö voisi yhdessä hakea tukea, jolloin toteuttamiseen voisi osallistua myös pienempi tai vasta toimintansa käynnistänyt toimija.

Ehdotettu tuettava toiminta ei toimintaan osallistuvan kohderyhmän määrän perusteella tarjoaisi merkittävää uutta tarvetta lisätä yhdistysten tai säätiöiden henkilöstöä, mutta paikallisella tasolla tilanne voi vaihdella.

Olettaen, että työvoimaviranomaiset ilmoittavat tuen haettavaksi ja että yhdistyksille ja säätiöille myönnetään tukea, ehdotettu tuki pysyvänä työvoimapalveluiden työkaluna toisi yhdistyksille ja säätiöille määräaikaista rahoitusmuotoa paremmin pitkäjänteisyyttä ja ennakoitavuutta työttömille suunnattavaan toimintaan ja sitä kautta myös parempaa vaikuttavuutta.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Vaihtoehtoa, jossa työvoimapalveluihin ei tehtäisi mitään muutoksia tilanteessa, jossa kuntouttavaa työtoimintaa koskeva laki esitetään lakkautettavaksi, ei valmistelussa pidetty mahdollisena. Ehdotuksen mukaisen uuden tehtävän muina toteuttamisvaihtoehtoina tarkasteltiin kokonaan uudesta työvoimapalvelusta säätämistä tai nykyisten työvoimapalvelujen sääntelyn kehittämistä sekä tuettavan toiminnan rahoittamista valtionavustuksella tai hankkimista ostopalveluna.

Työ- ja elinkeinoministeriön valmistelemasta arviomuistiosta annetuissa lausunnoissa työvoimaviranomaiset eivät kannattaneet kokonaan uudesta, henkilöasiakkaiden palveluihin sisällytettävästä työvoimapalvelusta säätämistä. Voimassa olevaa sääntelyä henkilöasiakkaan palveluista pidettiin pääosin riittävänä. Lausuneet järjestöt pääsääntöisesti toivat esille myös uuden työvoimapalvelun tarpeen. Työvoimaviranomaisten näkemys otettiin huomioon jatkovalmistelussa, mikä tukee myös pyrkimystä sääntelyn keventämiseen kuntien tehtävien osalta.

Arviomuistiossa tuotiin yhtenä kehittämisselityksensä esille työkokeilun enimmäiskeston tarkastelu, mitä lausujat pääosin kannattivat. Vuoden 2025 alusta alkaen työkokeilun enimmäiskesto on ollut kuusi kuukautta, minkä lisäksi uuteen työkokeilujaksoon ohjaaminen on mahdollista vasta tietyn ajanjakson jälkeen. Enimmäiskeston lyhentämisellä on haluttu ehkäistä työkokeilun käyttöä sen tarkoituksen vastaisesti korvaamaan työpanosta työpaikoilla. Lisäksi kuuden kuukauden keston on arvioitu riittävän tukemaan siirtymää avoimille työmarkkinoille. Kehittämisselityksestä annetuissa lausunnoissa tuotiin kuitenkin esille, että työelämävalmiuksiltaan heikommassa asemassa oleville työttömille työkokeilun nykyinen kesto ei ole riittävä ja toisaalta sen tauotus ei riittävästi tue työttömän tarpeiden mukaista työllistymispolkua. Työkokeilun kestoa ei kuitenkaan tässä vaiheessa otettu tarkasteluun, koska enimmäiskeston lyhentäminen on ollut voimassa vasta vähän aikaa. Työkokeilun kestoa olisi tarkoituksenmukaista arvioida osana koko työvoimapalvelujärjestelmän kehittämistarpeita, mihin aineistoa tarjoo vuoden 2026 lopulla valmistuva selvitys uuden työvoimapalvelujärjestelmän tilasta.

Ehdotettu tuettava toiminta hanketyyppisenä toteutuksena rinnastuu joltain osin palvelujen hankkimiseen ostopalveluna. Ostopalvelutoteutuksen etuna voi pitää, että ostopalveluna hankittavan palvelun tai toiminnan tuottaminen voitaisiin ulottaa koko palveluntuottajakenttään, mutta tämä voisi toisaalta kaventaa kolmannen sektorin mahdollisuuksia eikä siten olisi kevään 2026 kehysriihikohdennuksen mukaista. Toteutus ostopalveluna edellyttäisi lisäksi lähtökohtaisesti tarkempaa itse palvelusta säätämistä järjestämislaissa eli käytännössä uutta sääntelyä, mitä työvoimaviranomaiset eivät ole pitäneet tarpeellisena.

Tuen myöntäminen erillisenä valtionavustuksena sisältyi Kuntaliiton ehdotukseen työvoimapalveluiden kehittämistarpeista. Kuntaliitto ehdotti arviomuistiosta antamassaan lausunnossa määräaikaista valtionavustusta, jonka työvoimaviranomainen myöntäisi kolmannelle sektorille.

Valtionavustusvaihtoehdon myönteisenä puolena voi pitää, että kunnille ei näin menetellen asetettaisi uutta lakisääteistä tehtävää. Etuna tunnustettiin valmistelussa myös, että valtionavustuksena myönnettävä tuki voisi olla yleiskatteellisella valtionosuudella rahoitettua toimintaa paremmin kohdennettavissa juuri tietyn kohderyhmän palveluun. Tuen rahoittaminen valtionavustuksena ei kuitenkaan sinällään takaisi, että järjestötoimijat kiinnostuisivat toteuttamaan avustuksen saamisen edellytyksenä olevaa toimintaa ja hakemaan avustusta.

Hallinnollisen työmäärän näkökulmasta on hyvä ottaa huomioon, että tuettavan toiminnan rahoittaminen valtionavustuksena olisi työvoimaviranomaiselle huomattavasti raskaampaa kuin valtionosuusrahoituksella. Lisäksi on hyvä huomioida, että valtionavustuksena toteutettava rahoitus edellyttäisi asetusvalmistelua työ- ja elinkeinoministeriössä. Erillisten valtionavustusten myöntäminen myös rikkoo nykyistä työvoimapalvelujen rahoitusperiaatetta. Tässä ehdotuksessa ei ole ollut mahdollista ottaa kantaa rahoitusperiaatteen toimivuuteen, mitä tulisi tarvittaessa tarkastella kokonaisuutena erikseen. Rahoitusjärjestelmän toimivuuden tarkastelu on osa mainittua loppuvuonna 2026 valmistuvaa työvoimapalvelujärjestelmän tila -selvitystä.

Määräaikaiseen tukeen valtionosuusrahoitteisena tai valtionavustuksena ei valmistelussa päädytty, koska käsillä oleva ehdotus uudesta palvelusta olisi osin korvaava palvelu kuntouttavalle työtoiminnalle. Koska kuntouttava työtoiminta ehdotetaan kumottavaksi pysyvästi, pidettiin valmistelussa johdonmukaisena ehdottaa työvoimaviranomaisen palveluvalikoimaan pysyvää uutta työkalua, jolla voitaisiin vastata työttömien palvelutarpeisiin muutoksen jälkeen.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

Pohjoismaisen ministerineuvoston tuoreessa tutkimuksessa “Increasing employment among vulnerable groups - Summary of insights and recommendations”⁵ on tarkasteltu työllisyyden edistämistä Pohjoismaissa kirjallisuuskirjallisuuskatsauksiin ja haastatteluihin perustuen. Tutkimuksessa esitetyt suositukset ja esimerkit painottuvat menetelmiin, joilla haavoittuvia ryhmiä voisi tukea suoraan työelämään. Tähän liittyen keinoiksi on tunnustettu muun muassa asiantuntijan harkintavalta palveluiden räätälöinnissä, monialainen yhteistyö, työnantajien sitoutumiseen tähtäävä työnantajayhteistyö, monialainen yhteistyö sekä julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyön vahvistaminen. Järjestöille nähdään tärkeä rooli myös edunvalvojana (esimerkiksi vammaisjärjestöt).

Tanskassa ja Norjassa kolmas sektori toimii usein kunnallisten työllisyyspalvelujen kumppanina, erityisesti räätälöidyissä ja paikallisissa ratkaisuissa heikosti työllistyville.

- *täydentyä lausuntokierroksen aikana*

6 Lausuntopalaute

Esitys oli lausunnolla xx.xx.–xx.xx.2026.

⁵ Nordic Council of Ministers (2025) Linkki: <https://pub.norden.org/temanord2025-533/temanord2025-533.pdf>

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Työvoimapalveluiden järjestämisestä annettu laki.

2 §. *Julkiset työvoimapalvelut.* Pykälän 2 momenttia muutettaisiin. Momentin mukaan julkisiin työvoimapalveluihin kuuluvat 1 momentissa mainittujen palveluiden lisäksi myös henkilöasiakkaalaan palveluprosessiin liittyvät asiantuntija-arvioinnit, kokeilut, työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu sekä työnantajalle ja henkilöasiakkaalle myönnettävät tuet ja korvaukset. Momentissa määriteltäisiin julkiseksi työvoimapalveluksi myös 108 §:ssä ehdotettu työvoimaviranomaisen yhdistyksille ja säätiöille myöntämä työllisyyspoliittinen tuki.

12 luku. Työllisyyspoliittinen tuki.

108 §. *Työllisyyspoliittinen tuki.* Pykälä olisi uusi. Siinä säädettäisiin uudesta työllisyyspoliittisesta tuesta, jota työvoimaviranomainen voisi myöntää rekisteröidylle yhdistykselle tai säätiölle. Kyseessä olisi tuenluonteinen rahoitus yhdistyksen tai säätiön pitkään työttömänä olleille järjestämään toimintaan. Työvoimaviranomaisen olisi asetettava tuki haettavaksi eli kyseessä ei olisi niin sanotusti jatkuvana hakuna haettava tuki.

Pitkään työttömänä olleilla tarkoitettaisiin vähintään 12 kuukautta viimeisen 14 kuukauden aikana työttömänä työnhakijoina olleita henkilöitä. Toiminta olisi siten ensisijaisesti suunniteltava ja toteutettava mainitun kohderyhmän tarpeisiin. Toimintaan ohjaamisen edellytyksenä ei kuitenkaan olisi tiukasti mainittu aikaraja, vaan työvoimaviranomainen voisi ohjata toimintaan myös vähemmän aikaa työttömänä työnhakijoina olleita, muuten heikommassa työmarkkina-asemassa olevia.

Tuettava toiminta olisi tarkoitettu vain työvoimaviranomaisen työttömänä työnhakijoina oleville asiakkaille ja sinne ohjaututtaisiin vain työvoimaviranomaisen ohjaamana. Käytännössä sinne ohjaamisesta sovittaisiin lain 37 §:n mukaisessa työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa. Työvoimaviranomainen ohjaisi järjestettävään toimintaa työnhakijoita heidän palvelutarpeensa perusteella ja työvoimaviranomainen voisi tuen hankkeistamisen kautta suunnitella erilaisia alueen tarpeisiin soveltuvia kokonaisuuksia.

Tuettavan toiminnan pitäisi olla työnhakua ja työllistymisen yleisiä edellytyksiä parantavaa toimintaa. Toiminnalla tavoiteltaisiin työttömän tilanteen muuttumista tai selkeytymistä ainakin siten, että työnhakua voitaisiin tukea vahvemmin myös työmarkkinoille suuntaavilla palveluilla. Toiminta voisi sisältää monipuolisesti erilaisia menetelmiä ja toteutustapoja ja niitä voisi räätälöidä työttömien työnhakijoiden yksilöllisiin tilanteisiin ja tarpeisiin soveltuviksi.

Tuettava toiminta voitaisiin järjestää yksilöllisenä tai ryhmämuotoisena toimintana tai niiden yhdistelmänä. Tuettavan toiminnan toteutuksessa olisi mahdollista myös ottaa käyttöön ja hyödyntää eri kehittämishankkeissa aikaansaatuja toimintamalleja ja työkaluja. Tuettava toiminta voisi tapahtua esimerkiksi tuensaajan toimitiloissa, osana työpajatoimintaa tai muita toiminnallisia toimintaympäristöjä.

Kyseessä olisi järjestämislain mukainen tuki ja siihen sovellettaisiin mitä 15 luvussa säädetään tukien maksamisesta ja takaisinperinnästä.

109 §. *Tuen saaja.* Pykälä olisi uusi. Siinä säädettäisiin tuen saajaa koskevista edellytyksistä. Tukea voisi ehdotetun 108 §:n perusteella saada rekisteröity yhdistys tai säätiö.

Pykälän 1 momentin mukaan tuen saajan toiminnan tulisi olla jatkunut vähintään vuoden ennen tuen hakemista. Vähintään vuoden jatkumisen edellytyksellä tavoiteltaisiin sitä, että työvoimaviranomainen pystyisi arvioimaan yhdistyksen tai säätiön edellytykset toiminnan toteuttamiseen.

Pykälän 2 momentin mukaan tukea ei voisi myöntää kuin erityisen painavasta syystä työnantajalle, joka on syyllistynyt ulkomaisen työvoiman luvattomaan käyttöön.

Valtionavustuslain ([688/2001](#)) 7 §:n 2 momentti, joka on osa niin sanotun työnantajasanktioidirektiivin kansallista täytäntöönpanoa, kieltää valtionavustuksen myöntämisen ehdotetuissa tilanteissa ilman erityisen painavaa syytä. Koska työllisyyspoliittinen tuki kohdistuisi pääosin palkkakustannuksiin eivätkä työvoimaviranomaisten myöntämät tuet kuuluisi suoraan valtionavustuslain soveltamisalaan, otettaisiin vastaava kieltämyös ehdotettavaan työllisyyspoliittiseen tukeen.

110 §. Tuettavan toiminnan rajoitukset. Pykälä olisi uusi.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tuen myöntämisen ja sen käytön rajoituksista.

Momentin *1 kohdan* mukaan tukea ei myönnettäisi eikä sitä saisi käyttää taloudelliseen toimintaan. Taloudellisen toiminnan käsite on määritelty lain 3 §:n 1 momentin 13 kohdassa, jonka mukaan taloudellisella toiminnalla tarkoitetaan tavaroiden ja palveluiden tarjoamista markkinoille.

Tarkoitus on, että myönnettävässä tuessa ei olisi kyse valtiontuesta. Valtiontuen määrittely perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohtaan. Sen mukaan jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosiolla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Valtion varojen käsitettä tulkitaan laajasti niin, että se kattaa kaikki julkiset varat. Siten myös kunnan myöntämä tuki voi olla valtiontukea. Yrityksen käsitettä puolestaan tulkitaan laajasti siten, että se käsittää kaikki taloudellista toimintaa harjoittavat yksiköt, mukaan lukien yhdistykset ja säätiöt. Myös taloudellisen toiminnan käsite on laaja. Taloudellista toimintaa on kaikki toiminta, jossa tavaroita tai palveluja tarjotaan markkinoilla. Sillä, tavoitellaanko kyseisellä toiminnalla voittoa tai harjoitetaanko sitä vastiketta vastaan tai vastikkeetta, ei ole merkitystä.

Momentin *2 kohdan* mukaan tukea ei voisi myöntää eikä sitä saisi käyttää kuntien järjestämisvastuulle kuuluviin julkisiin työvoimapalveluihin. Julkisina työvoimapalveluina järjestetään lain 2 §:n mukaan työnvälityspalveluja, tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja, valmennusta, työvoimakoulutusta ja muutosturvakoulutusta. Julkisiin työvoimapalveluihin kuuluvat myös henkilöasiakkaan palveluprosessiin liittyvät asiantuntija-arvioinnit, järjestämislain mukaiset kokeilut, työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu sekä työnantajalle ja henkilöasiakkaalle myönnettävät tuet ja korvaukset. Lisäksi tässä esityksessä ehdotetun 2 §:n mukaan työllisyyspoliittisen tuen myöntämistä pidettäisiin julkisena työvoimapalveluna.

Kunnalle myönnetään järjestämislaissa tarkoitettujen julkisten työvoimapalveluiden järjestämistä ja niihin liittyvien tehtävien hoitamista varten valtionosuutta ja siten nykyiset työvoimapalvelut ovat jo rahoitettu kunnille ja niiden hankinnassa ei ole kyse tuen myöntämisestä.

Momentin *3 kohdan* mukaan tukea ei voisi myöntää eikä sitä saisi käyttää myöskään sellaisten palveluiden tuottamiseen tai hankkimiseen, jotka kunta on lain mukaan velvollinen rahoittamaan. Myös tässä olisi tarkoitus estää päällekkäinen rahoitus.

Momentin 4 kohdan mukaan tukea ei voisi myöntää eikä sitä saisi käyttää muuhun sellaiseen toimintaan, johon on muu päällekkäinen rahoitus.

Momentin 5 kohdan mukaan tukea ei voisi myöntää eikä sitä saisi käyttää investointeihin eikä irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenoihin.

Momentin 6 kohdan mukaan tukea ei voisi myöntää eikä sitä saisi käyttää kehittämistoimintaan. Kehittämistoiminnalla tarkoitettaisiin esimerkiksi yhdistyksen tai säätiön yleistä sisäisen osamisen vahvistamista.

111 §. Tuen määrä ja kesto. Pykälä olisi uusi.

Pykälän 1 momentin mukaan tuen määrä olisi enintään 100 prosenttia tuella katettavista kustannuksista. Tuen määrä olisi siten harkinnanvarainen ja voisi vaihdella esimerkiksi hankekohtaisesti.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin seikoista, jotka työvoimaviranomaisen olisi ainakin otettava huomioon päätettäessä tukitasosta ja määrästä. Työvoimaviranomaisen olisi huomioitava ainakin avustettavan toiminnan sisältö sekä kohderyhmään kuuluvien henkilöiden määrä ja henkilökohtaisen ohjauksen ja tuen tarve.

Pykälän 3 momentissa rajoitettaisiin tuen myöntäminen enintään kolmen vuoden ajaksi kerrallaan. Työvoimaviranomainen voisi tämän jälkeen avata tuettavan toiminnan uudelleen hakuun ja tarvittaessa muuttaa esimerkiksi tuettavan toiminnan tavoitteita tai sisältöä. Ehdotettu määräaika olisi hankekohtainen eikä sinällään rajoittaisi yhdistyksen tai säätiön osallistumista tuettavan toiminnan toteuttamiseen.

111 a §: Pykälässä säädettäisiin mahdollisesti tarvittavasta velvollisuudesta vakuuttaa toimintaa osallistuvat siltä osin kuin siellä järjestettäisiin toimintaa, jossa tarvittaisiin työtapa-turma- ja ammattitautilain (459/2015) 3 §:n 1 momentin mukaisella vakuutuksella ja ryhmävastuuvakuutuksella. [Selvitettävä vielä tarkemmin.]

13 luku. Asiakastietojen käsittely ja valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut.

115 §. Työvoimaviranomaisen tiedonsaantioikeus. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että siihen lisättäisiin työvoimaviranomaiselle tiedonsaantioikeus 108 §:ssä ehdotetun toiminnan järjestäjältä.

Muutettavassa momentissa säädetään työvoimaviranomaisen oikeudesta saada salassapitosäännösten estämättä maksutta työvoimapalveluiden toimeenpanossa välttämättömät tiedot toiselta työvoimaviranomaiselta, muulta kunnan viranomaiselta, hyvinvointialueelta, Kansaneläkelaitokselta, työttömyyskassalta, Eläketurvakeskukselta, Työllisyysrahastolta, työvoimapalvelujen palveluntuottajalta, muulta työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitun työvoimaviranomaisen järjestämän työllistymistä tukevan palvelun tuottajalta sekä 54 §:ssä tarkoitetun työkokeilun toteuttajalta. Mikään näistä ei muodosta tiedonsaantioikeutta 108 §:ssä ehdotetun työllisyyspoliittisen tuen saajan tuottamasta toiminnasta. Työvoimaviranomaisen olisi kuitenkin välttämätöntä saada tietoja palveluun osallistujista.

116 §. Muiden viranomaisten ja palveluntuottajien tiedonsaantioikeus. Pykälän 4 momenttia muutettaisiin. Mainitun momentin mukaan työvoimapalvelujen tuottajalla ja työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitun työvoimaviranomaisen järjestämän

työllistymistä tukevan palvelun tuottajalla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta työvoimaviranomaiselta tiedot, jotka ovat välttämättömiä

7.2 Työttömyysturvalaki

2 a luku Työvoimapolitiisesti moitittava menettely

9 §. *Työnhakuun ja työvoimapalveluihin liittyvä menettely.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi 9 a kohta. Sen mukaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 108 §:n perusteella järjestetty työnhaun ja työllistymisen yleisiä edellytyksiä parantava toiminta olisi työnhakijaa työttömyysetuuden jatkumisen edellytyksenä velvoittavaa. Säännöksen soveltamisen edellytyksenä olisi, että osallistumisesta toimintaan on sovittu työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa.

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 108 §:n perusteella järjestetty toiminta on tarkoitettu tukemaan työnhakijan valmiuksia siirtyä muihin työnhakua ja työllistymistä välittömästi tukeviin palveluihin, työelämään tai esimerkiksi opintoihin. Toiminnan järjestämisessä huomioitaisiin siihen osallistuvien työnhakijoiden henkilökohtaiset ominaisuudet. Tämän vuoksi järjestettävien palveluiden sisältö voi vaihdella. Toiminta olisi kuitenkin aina osa työnhakijaa työelämään tukevassa palvelukokonaisuudessa ja tämän vuoksi olisi perusteltua säätää toimintaan osallistumisen velvoittavuudesta.

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 108 §:n 1 momentin mukaan uusi toiminta suunnattaisiin pitkään työttömänä olleille. Työvoimaviranomaisella olisi kuitenkin harkintavaltaa työttömyyden keston osalta, eikä mainitussa laissa säädettäisi esimerkiksi työttömyyden kestoon liittyvistä edellytyksistä. Työttömyyden kestolla ei olisi merkitystä sovellettaessa työttömyysturvalain uutta säännöstä.

Pykälän 1 momentin 10 kohtaa muutettaisiin siten, että 9 a kohdassa tarkoitettua työnhaun ja työllistymisen yleisiä edellytyksiä parantavasta toiminnasta kieltäytymisen lisäksi työnhakijalle asetettaisiin korvaukseton määräaika tai työssäolovelvoite myös tilanteessa, jossa hän keskeyttää tai joutuu omasta syystään keskeyttämään toimintaan osallistumisen. Työttömyysturvaseuraamuksia ei asetettaisi, jos työnhakijalla on menettelyynsä pätevä syy. Pätevää syytä koskevia säännöksiä ei muutettaisi.

10 a §. *Työttömyysturvaoikeuden palautuminen.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi 5 kohta. Sen perusteella osallistuminen työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 108 §:ssä tarkoitettuun toimintaan täyttäisi työssäolovelvoitetta. Työttömyysturvalain 2 luvun 16 §:ssä säädetyn viittauksen nojalla mainittu toiminta otettaisiin huomioon myös koulutusta vailla olevan nuoren etuusosoikeuden palautumisessa. Yleistukilaisissa säädettyjen viittausten nojalla toiminta otettaisiin vastaavasti huomioon myös yleistukioikeuden palautumisessa.

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 108 §:n perusteella mahdollisesti järjestettyjä asiantuntijatapaamisia ei otettaisi huomioon työssäolovelvoitteen täyttämässä. Tämä vastaisi sitä, ettei myöskään esimerkiksi työnhakijan palveluprosessiin kuuluvia työnhakijan ja työvoimaviranomaisen tapaamisiakaan huomioida.

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 108 §:n perusteella järjestetyn toiminnan ottaminen huomioon työttömyysturvaoikeuden palautumisessa edellyttäisi, että henkilö on osallistunut hänelle järjestettyyn toimintaan vähintään kerran kalenteriviikon aikana. Jos toimintaa ei jollakin kalenteriviikolla järjestetä, tällaista viikkoa ei otettaisi huomioon. Jos henkilö osallistuisi kalenteriviikon aikana toimintaan vähintään kerran, esimerkiksi poissaololla muista

osallistumiskerroista tai poissaolon syyllä ei olisi merkitystä. Kalenteriviikkoa ei otettaisi huomioon, jos henkilö ei kyseisellä viikolla ole osallistunut lainkaan hänelle järjestettyyn toimintaan, vaikka hänellä olisi poissaoloonsa sinänsä hyväksyttävä syy, kuten esimerkiksi sairaus.

Työttömyysturvalaissa tarkoitetut työllistymistä edistävät palvelut kerryttävät työssäolovelvoitetta kalenteriviikkokohtaisesti palvelun alkamisesta sen päättymiseen. Edellä kuvattua uutta toimintaa koskeva poikkeava tarkastelutapa perustuu siihen, että toiminta on tarkoitettu järjestettäväksi siten, että se vastaa mahdollisimman hyvin henkilön yksilöllisiä tarpeita. Esimerkiksi hyvin harvoin järjestettävien lyhyiden toimintaan liittyvien tapaamisten ja muiden toimien välistä aikaa ei olisi perusteltua ottaa huomioon etuusoikeuden palautumisessa. Toisaalta esimerkiksi päiväkohtainen tarkastelu tuottaisi helposti tarpeetonta hallinnollista työtä. Uuden toiminnan huomioimisesta muista palveluista poikkeavalla tavalla säädettäisiin pykälän 3 momentissa.

13 luku Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset

1 §. *Oikeus tietojen saamiseen.* Työvoimaviranomaisen ja KEHA-keskuksen oikeudesta saada työttömyysturvalain toimeenpanossa välttämättömiä tietoja työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 108 §:ssä tarkoitetun toiminnan järjestäjältä säädettäisiin pykälän 1 momentin 3 kohdassa. Oikeus saada tietoja vastaisi tiedonsaantioikeutta esimerkiksi työttömyysturvalaissa tarkoitettujen työllistymistä edistävien palveluiden järjestäjiltä.

7.3 Yleistukilaki

45 §. *Oikeus tietojen saamiseen.* Pykälään muutettaisiin työttömyysturvalain 13 luvun 1 §:ää vastaavasti.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Järjestämislain 15 luvussa säädetään tukien ja korvausten maksamisesta ja takaisinperinnästä. Sen 132 §:n mukaan, ellei mainitussa laissa toisin säädetä, työvoimaviranomainen myöntää ja maksaa lain mukaiset tuet. Tuen saajan tulee antaa työvoimaviranomaiselle oikeat ja riittävät tiedot tuen maksamiseksi. Saajan on viipymättä ilmoitettava olennaisista muutoksista tuen tai korvauksen maksamisen edellytyksenä oleviin seikkoihin. Pykälän 3 momentti sisältää asetuksenantovaltuuden. Sen 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tukien hakemista, myöntämisestä ja maksamista koskevasta menettelystä. Asetuksenantovaltuuden nojalla säädettäisiin tarkemmin työllisyyspoliittisen tuen maksamisesta ja tuen maksamisesta enakkona.

Julkisesta työvoimapalvelusta annettuun asetukseen lisättäisiin uusi 20 a § työllisyyspoliittisen tuen maksamisesta ja uusi 20 b § työllisyyspoliittisen tuen maksamisesta enakkona. Uuden 20 b §:n 1 momentin mukaan tuki maksettaisiin jälkikäteen kolmen kuukauden maksatusjaksoissa, jollei tuen myöntämispäätöksessä ole asetettu muun pituista maksatusjaksoa. Tuki maksettaisiin maksatusjaksolla toteutuneiden tuella katettavaksi hyväksytyjen kustannusten mukaan.

Maksatushakemus olisi toimitettava työvoimaviranomaiselle kahden kuukauden kuluessa sen maksatusjakson päättymisestä, jota hakemus koskee.

Uuden 20 b §:n 1 momentin mukaan tuki voitaisiin maksaa enakkona. Ennakko voisi olla enintään 50 prosenttia kullekin maksatusjaksolle kohdistuvasta tuesta. Pykälän 2 momentin mukaan ennakkoa koskeva maksatushakemus olisi toimitettava työvoimaviranomaiselle ennen sen maksatusjakson alkua, johon ennakko kohdistuu. Ennakkoa koskevassa maksatushakemuksessa

tuen saajan olisi selvitettävä kustannukset, joiden tuen saaja arvioi erääntyvän maksettavaksi seuraavan maksatusjakson aikana.

9 Voimaantulo

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.6.2027. Voimaantuloaika riippuu tietojärjestelmämuutosten edellyttämästä aikataulusta ja tarkentuu jatkovalmistelussa.

10 Toimeenpano ja seuranta

11 Suhde muihin esityksiin

11.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä

Sosiaali- ja terveysministeriö on valmistellut luonnoksen hallituksen esitykseksi sosiaalipalveluiden muuttamisesta. Osana esitystä laki kuntouttavasta työtoiminnasta esitetään kumottavaksi ja sosiaalihuoltolaissa säädettäisiin uudesta palvelusta Työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuki. Esitysluonnoksesta järjestetään lausuntokierros 17.4.–29.5.2026. Työ- ja elinkeinoministeriön valmisteleva esitysluonnos on tarkoitettu yhdistettäväksi sosiaali- ja terveysministeriön esitykseen ja annettavaksi eduskunnalle yhtenä kokonaisuutena.

11.2 Suhde talousarvioesitykseen

Esitys liittyy esitykseen valtion vuoden 2027 talousarvioksi ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Esitys tulee yhteensovittaa (talousarvioesityksen yhteydessä) edellä mainitun sosiaali- ja terveysministeriön valmistelevan hallituksen esityksen kanssa.

Ehdotetun työllisyyspoliittisen tuen kustannuksiin ehdotetaan vuoden 2027 talousarvioesityksessä XXX euroa kuntien peruspalvelujen valtionosuuksiin momentille 28.90.30 ja kyseisen tuen toimeenpanon edellyttämiin tietojärjestelmäkustannuksiin XXX euroa momentille 32.01.10 Digitalisaation kehittäminen.

Sosiaali- ja terveysministeriön valmisteleva esitys vähentäisi sosiaali- ja terveysministeriön momentille 33.20.31 varattua määrärahaa 3 miljoonaa euroa vuonna 2027 ja 4 miljoonaa euroa vuodesta 2028 lähtien. Lisäksi esitys vähentäisi sosiaali- ja terveysministeriön momentille 33.20.52 varattua määrärahaa 4 miljoonaa euroa vuonna 2027 ja 9,9 miljoonaa euroa vuodesta 2028 lähtien. Yhteensä sosiaali- ja terveysministeriön valmistelemassa hallituksen esityksessä esitetyillä muutoksilla olisi valtion talouteen menoja vähentävä vaikutus yhteensä 55,3 miljoonaa euroa vuonna 2027 ja 100,6 miljoonaa euroa vuodesta 2028 lähtien.

12 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Työttömyysturvaseuraamukset

Työttömyysturvaan ehdotettavissa muutoksissa on arvioitava niiden vaikutusta perustuslain 19 §:n 2 momentin mukaiseen lailla taattavaan perustoimeentulon turvaan. Perustoimeentulon turvalla tarkoitetaan luonnollisille henkilöille maksettavia rahamääräisiä toistuvaissuorituksia ja vain sitä osaa sosiaaliturvasta, jolla pyritään takaamaan yksilön toimeentulolle välttämätön elintaso. Toimeentulon perusturvaan on luettu myös vähimmäisetuuksia vastaavat ansioon

suhteutetut etuudet sellaiselta osaltaan, joka yhdessä vähimmäisetuuden kanssa vastaa täyden kansaneläkkeen suuruista toimeentulotasoa (PeVM 7/1992 vp; HE 309/1993 vp, s. 70). Säännös sisältää lainsäätäjään kohdistuvan toimintavelvoitteen ja perustuslain esitöiden mukaan on luonnollista, että sosiaaliturvaa suunnataan ja kehitetään yhteiskunnan taloudellisten voimavarojen mukaisesti. Säännöksen tarkoituksena on varmistaa, että myös pitkällä aikavälillä perustoimeentulon turva on taattu (HE 309/1993 vp, s. 71).

Työttömyysturvaan ehdotettaviin muutoksiin liittyy perustuslain 18 §:n 2 momentin mukainen velvoite, jonka mukaan julkisen vallan on edistettävä työllisyyttä ja pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus työhön. Säännös merkitsee myös sitä, että julkisen vallan tulee pyrkiä estämään pysyvästi työtä vailla olevien ryhmän muodostumista (HE 309/1993 vp, s. 68). Oikeus työhön turvataan myös TSS-sopimuksen 6 artiklassa ja Euroopan sosiaalisen perusoikeuskirjan 1 artiklassa.

Kuntouttava työtoiminta on työssäolovelvoitetta ja koulutusta vailla olevia alle 25-vuotiaita nuoria koskevaa rajoitusta kerryttävää palvelua. Jos kuntouttavaan työtoimintaan nykyisin osallistuvalla henkilöllä ei ole sen lakattua mahdollisuutta osallistua muuhun työllistymistä edistävään palveluun, hänen mahdollisuutensa kerryttää työssäolovelvoitetta tai nuoria koskevaa rajoitusta voi käytännössä lakata. Ehdotettu tuella järjestetty toiminta mahdollistaisi työssäolovelvoitteen ja koulutusta vailla oleviin nuoriin liittyvän rajoituksen kerryttämisen.

Työttömyysturvaseuraamuksia koskevat nykyiset työttömyysturvalain säännökset on säädetty pitkälti perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella. Seuraamuksia on uudistettu viimeksi laajemmin 2012, kun säännökset koottiin uudeksi työttömyysturvalain 2 a luvuksi (HE 111/2011 vp) ja vuonna 2022, kun palveluihin ja työnhakuun liittyvien seuraamusten kestoja porrastettiin ja muita korvauksettomia määräaikoja lyhennettiin (HE 167/2021 vp). Vuonna 2026 työttömyysturvaseuraamuksia muutettiin uudelleen ja tässä yhteydessä työssäolovelvoitteen kestoja lyhennettiin olennaisesti (HE 108/2025 vp). Muutosta valmisteltaessa arvioitiin, että lyhennetty työssäolovelvoite tukisi työnhakijan mahdollisuutta päästä uudelleen ensisijaisen työttömyyden aikaisen toimeentuloa turvaavan etuuden piiriin.

Perustuslakivaliokunta viittasi hallituksen esitystä (HE 111/2011 vp) käsitelleessä lausunnossaan kokoavasti aiempaan vakiintuneeseen lausuntokäytäntöön ja totesi, että työttömyysturvan saamisen edellytysten arvioinnissa lähtökohtana on perustuslain 19 §:n 2 momentissa säädetty oikeus perustoimeentulon turvaan, mutta perustuslaki sinänsä ei estä asettamasta ehtoja perustoimeentuloa turvaavan etuuden saamiselle (PeVL 2/2012 vp, ks. esim. PeVL 50/2005 vp, s. 2/II ja siinä mainitut lausunnot).

Perustuslakivaliokunta mainitsi lausunnossaan myös, että työttömyysturvan kohdalla kyse voi olla ehdoista, joilla pyritään edistämään työttömän työllistymistä ja jotka ovat siten sopuolosuhteissa oikeutta työhön koskevan perustuslain 18 §:n kanssa. Turvan saamisen ehdot voivat olla tuensaajan vastasuorituksia edellyttäviä. Valiokunta on niin ikään hyväksynyt sanktioina käytettävät korvauksettomat kaudet. Sanktiona käytetyn etuuden epäämisen pitää kuitenkin olla asiallisesti perustellussa suhteessa siihen, minkälaisia työllistymisen edistämistä tarkoittavia toimintoja on ollut tarjolla ja mitä työttömänä olevan henkilön syyksi voidaan lukea. Korvauksetta jääviä ajanjaksoja ei myöskään voi kehittää niin pitkiksi, että ne muodostuisivat perustusta aiheutuvan velvoitteen kiertämiseksi (PeVL 2/2012 vp; ks. PeVL 43/2001 vp, s. 2–3 ja PeVL 46/2002 vp, s. 2).

Jos työnhakija laiminlyö hänelle asetetut velvoitteet ja menettää oikeutensa työttömyysetuuteen toistaiseksi, hänellä on myös mahdollisuus palauttaa etuusosoikeus työssäkäynnillä tai osallistumalla työllistymistä edistävään palveluun. Palvelut voivat olla erilaisia eri puolilla maata.

Työssäolovelvoitteen osalta tämä on kuitenkin suoraan kytköksissä siihen, millaiset velvoitteet työnhakijalle on alun perin asetettu. Työnhakija on myös omalla toiminnallaan voinut vaikuttaa velvoitteiden toteutumiseen. Viimeksi mainittu koskee myös koulutusta vailla olevaa nuorta, joka on laiminlyönyt opiskelupaikan hakemisen tai keskeyttänyt opinnot ilman pätevää syytä. Tämän vuoksi mahdollisten erojen syntymisen siinä, kuinka helposti työnhakija voisi palauttaa etuusoikeutensa, ei voida katsoa olevan ristiriidassa perustuslain 6 §:ssä edellytetyn yhdenvertaisuusperiaatteen kanssa.

Ehdotettu tuella järjestetty toiminta olisi työnhakijaa velvoittava, jos toiminta tukee työnhaun ja työllistymisen yleisiä edellytyksiä. Jos osallistumisesta aiheutuu välttämättömiä kustannuksia, osallistuminen olisi velvoittavaa vain, jos työnhakijalle on myönnetty työvoimaviranomaisen harkintaan perustuvaa kulukorvausta. Osallistumisen laiminlyönnistä säädetäisiin työttömyysturvalaissa. Ensimmäisestä laiminlyönnistä asetettaisiin työttömyysturvalain 2 a luvun 9 §:n mukainen seitsemän kalenteripäivän korvaukseton määräaika, ja toistuvasta velvoitteiden laiminlyönnistä työnhakija menettäisi työttömyysturvalain 2 a luvun 10 §:n mukaisesti oikeutensa työttömyysetuuteen toistaiseksi. Kuten edellä on todettu, työnhakijalla on mahdollisuus palauttaa etuusoikeus työssäkäynnillä tai osallistumalla työllistymistä edistävään palveluun.

Ehdotetulla tuella järjestettävällä toiminnalla pyritään edistämään työttömän työnhakua ja työllistymisedellytyksiä. Siitä sovittaisiin työnhakijaa velvoittavasti työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa, ja toimintaan ohjaaminen perustuisi sekä työmarkkinoita että työnhakijan valmiuksia ja tilannetta huomioon ottavaan harkintaan. Työmahdollisuuksien hakeminen sekä työnhaun ja työllistymisen edellytysten parantaminen ovat keskeisimmät tehtävät, joita työnhakijalta edellytetään työttömyysetuuden saamiseksi. Työnhakija voi lisäksi omalla toiminnallaan vaikuttaa seuraamusten toteutumiseen. Näistä syistä ehdotetun tuella järjestettävän toiminnan velvoittavuutta, tai sen laiminlyönnistä johtuvia seuraamuksia tai velvoitteita, ei ole pidettävä kohtuuttomina työnhakijan kannalta.

Näillä perusteilla hallitus arvioi, että tuella järjestettävän toiminnan velvoittavuus ei ole ristiriidassa perustuslain 19 §:n 2 momentissa turvattujen oikeuksien kanssa.

Yksityiselämän suoja

Perustuslakivaliokunta on arvioinut viranomaisten tietojen saamista ja luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskevaa sääntelyä perustuslain 10 §:n 1 momentissa säädetyn yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta ja kiinnittänyt huomiota muun muassa siihen, mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus ulottuu ja miten tiedonsaantioikeus sidotaan tietojen välttämättömyyteen. Viranomaisen tietojensaantioikeus ja tietojenluovuttamismahdollisuus ovat valiokunnan mukaan voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta "tarpeellisiin tietoihin", jos tarkoitettut tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisällöt ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus "tietojen välttämättömydestä" jonkin tarkoituksen kannalta (ks. esim. PeVL 31/2017 vp, s. 2–3 ja siinä viitattut lausunnot).

Työnhakijaa koskevat tiedot ovat perustuslain 10 §:n 1 momentissa turvattun yksityiselämän suojan piiriin kuuluvia henkilötietoja. Tämä ilmenee myös siten, että ne ovat viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 25 kohdan nojalla salassa pidettäviä (PeVL 43/1998 vp s. 3). Voidaan katsoa, että julkisuuslaissa salassa pidettäviksi säädettyt työhallinnon henkilöasiakasta koskevat tiedot ovat valtiosääntöoikeudellisesti arkaluonteisia henkilötietoja.

Esityksen 1. lakiehdotuksen 115 ja 116 §:ssä ehdotetaan tietojen saamista työllisyyspoliittisella tuella toteutettavaa toimintaa varten. Ehdotetut tiedonsaantioikeudet on perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntö huomioon ottaen sidottu tietojen välttämättömyyteen. Ehdotettujen tiedonsaantioikeuksien katsotaan olevan sopusoinnussa perustuslaissa turvatun yksityisyyden suojan kanssa.

Kuntien tehtävät ja rahoitusperiaate

Ehdotetut muutokset vaikuttaisivat työvoimaviranomaisina toimivien kuntien tehtävien hoitamiseen ja niitä tulee siksi arvioida perustuslain 121 §:n kannalta. Perustuslain 121 §:n 2 momentin mukaan kunnille annettavista tehtävistä on säädettävä lailla. Perustuslakivaliokunta on kunnallista itsehallintoa koskevassa lausuntokäytännössään korostanut, että tehtävistä säädettäessä on huolehdittava rahoitusperiaatteen mukaisesti kuntien tosiasiallisista edellytyksistä suoriutua velvoitteistaan (PeVM 25/1994 vp, s. 3; PeVL 18/2001 vp, PeVL 30/2013 vp, s. 5/II, PeVL 12/2011 vp, s. 2/II, PeVL 41/2010 vp, s. 5/II). Valiokunta on katsonut, että kunnille osoitettavat rahoitustehtävät eivät itsehallinnon perustuslain suojan takia saa suuruutensa puolesta heikentää kuntien toimintaedellytyksiä tavalla, joka vaarantaisi kuntien mahdollisuuksia päättää itsenäisesti taloudestaan ja siten myös omasta hallinnostaan (ks. esim. PeVL 41/2014 vp, s. 3/II ja PeVL 50/2005 vp, s. 2). Rahoitusperiaate sisältyy myös Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 9 (2) artiklaan, jonka mukaan paikallisviranomaisten voimavarojen tulee olla riittävät suhteessa niihin velvoitteisiin, jotka niille on annettu perustuslaissa ja muissa laeissa. Rahoitusperiaatteen toteutumisen kannalta olennaista on, arvioidaanko muutoksen vaarantavan perustuslain 121 §:ssä turvatun kunnallisen itsehallinnon taloudellisen puolen (PeVL 34/2013 vp, s. 3/I).

Esityksen lakimuutosten vaikutuksia työvoimaviranomaisten tehtäviin on arvoitu luvussa x.xx. Vuoden 2027 talousarviossa lisättäisiin kuntien peruspalvelujen valtionosuuksia 13 miljoonalla eurolla vuodesta 2027 alkaen ja x euroa vuonna 2027. Edellä esitetyillä perusteilla esitys ei ole ristiriidassa perustuslain 121 §:ssä säädetyn kunnallisen itsehallinnon kanssa.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset: /

1.

Laki

työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) 2 §:n 2 momentti, 115 §:n 1 momentti ja 116 §:n 4 momentti, sellaisena kuin niistä on 116 §:n 4 momentti laissa 733/2025 ja
lisätään lakiin siitä lailla 398/2024 kumotun 12 luvun tilalle uusi 12 luku.

2 §

Julkiset työvoimapalvelut

Tässä laissa tarkoitettuina julkisina työvoimapalveluina järjestetään:

- 1) työnvälityspalveluja;
- 2) tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja;
- 3) valmennusta;
- 4) työvoimakoulutusta;
- 5) muutosturvakoulutusta.

Julkisiin työvoimapalveluihin kuuluvat myös henkilöasiakkaan palveluprosessiin liittyvät asiantuntija-arvioinnit, tämän lain mukaiset kokeilut, työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu, työnantajalle ja henkilöasiakkaalle myönnettävät tuet ja korvaukset *sekä työllisyyspoliittinen tuki*.

12 Luku

Työllisyyspoliittinen tuki

108 §

Työllisyyspoliittinen tuki

Työvoimaviranomainen voi myöntää rekisteröidylle yhdistykselle ja säätiölle työvoimaviranomaisen haettavaksi ilmoittamaa tukea toimintaan, jolla parannetaan pitkään työttömänä olleiden työttömien työnhakijoiden työnhaun ja työllistymisen yleisiä edellytyksiä.

109 §

Tuen saajaa koskevat edellytykset

Tuen saajan toiminnan tulee olla jatkunut vähintään vuoden ennen tuen hakemista.

Tukea voidaan myöntää vain erityisen painavasta syystä, jos:

1) tuen hakija tai tämän rikoslain (39/1889) 47 luvun 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu edustaja on lainvoimaisella tuomiolla tuomittu rangaistukseen mainitun lain 47 luvun 6 a §:ssä tarkoitettusta rikoksesta tuen myöntövuonna tai sitä edeltäneiden kahden vuoden aikana;

2) tuen hakija tai tämän [rikoslain 47 luvun 8 §:n](#) 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu edustaja on lainvoimaisella tuomiolla tuomittu rangaistukseen ulkomaalaislain [\(301/2004\) 186 §:ssä](#) tarkoitetusta rikoksesta tuen myöntövuonna tai sitä edeltäneiden kahden vuoden aikana; tai

3) tuen hakijalle on lainvoimaisella päätöksellä määrätty työsopimuslain [\(55/2001\) 11 a luvun 3 §:ssä](#) tarkoitettu seuraamusmaksu tuen myöntövuonna tai sitä edeltäneiden kahden vuoden aikana.

110 §

Tuettavan toiminnan rajoitukset

Tukea ei myönnetä eikä sitä saa käyttää:

- 1) taloudelliseen toimintaan;
- 2) julkisiin työvoimapalveluihin;
- 3) muihin sellaisiin palveluihin, jotka kunta on lain mukaan velvollinen järjestämään;
- 4) toimintaan, johon on päällekkäinen rahoitus;
- 5) investointeihin ja irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenoihin;
- 6) kehittämistoimintaan.

111 §

Tuen määrä ja kesto

Tuen määrä on enintään 100 prosenttia tuella katettavista kustannuksista.

Tukitasosta ja määrästä päätettäessä on otettava huomioon ainakin avustettavan toiminnan sisältö sekä toiminnan kohderyhmään kuuluvien henkilöiden määrä ja henkilökohtaisen ohjauksen ja tuen tarve.

Tukea voidaan myöntää enintään kolmen vuoden ajaksi kerrallaan.

111 a §

Tuettavan toiminnan vakuuttaminen

Tuettavan toiminnan järjestäjän on vakuutettava tuettavaan toimintaan osallistuva työtapa- turma- ja ammattitautilain (459/2015) 3 §:n 1 momentin mukaisella vakuutuksella ja ryhmävas- tuuvakuutuksella.

115 §

Työvoimaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Työvoimaviranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta työvoi- mapalvelujen toimeenpanossa välttämättömät tiedot toiselta työvoimaviranomaiselta, muulta kunnan viranomaiselta, valtion viranomaiselta, hyvinvointialueelta, Kansaneläkelaitokselta, työttömyyskassalta, Eläketurvakeskukselta, Työllisyysrahastolta, työvoimapalvelujen palve- luntuottajalta, muulta työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitun työvoimaviranomaisen järjestämän työllistymistä tukevan palvelun tuottajalta, *54 §:ssä tarkoi- tetun työkokeilun ja 108 §:ssä tarkoitetun työllisyyspoliittisella tuella tuetun toiminnan toteut- tajalta.*

116 §

Muiden viranomaisten ja palvelutuottajien tiedonsaantioikeus

Työvoimapalvelujen tuottajalla, työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitun työvoimaviranomaisen järjestämän työllistymistä tukevan palvelun *tuottajalla ja 108 §:ssä tarkoitettulla työllisyyspoliittisella tuella tuetun toiminnan toteuttajalla* on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta työvoimaviranomaiselta ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselta henkilöasiakasta koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä palvelun tuottamiseksi ja toteuttamiseksi. Asiakkaan terveydentilaa koskevien tietojen luovuttaminen palveluntuottajalle on mahdollista vain, jos asiakas antaa tietojen luovuttamiseen yksilöidyn kirjallisen suostumuksen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

työttömyysturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyysturvalain (1290/2002) 2 a luvun 9 §:n 1 momentin 10 kohtaa, 10 a §:n 1 momentin 3 ja 4 kohtaa sekä 3 momenttia ja 13 luvun 1 §:n 1 momentin 3 kohtaa, sellaisina kuin ne ovat, 2 a luvun 9 §: 1 momentin 10 kohta laissa 1380/2021, 10 a §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta sekä 3 momentti laissa 1416/2025 ja 13 luvun 1 momentin 3 kohta laissa 385/2023, ja
lisätään 2 a luvun 9 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 1380/2021, 385/2023, 685/2023, 1102/2024 ja 1416/2025, uusi 9 a kohta seuraavasti:

2 a luku

Työvoimapoliittisesti moitittava menettely

9 §

Työnhakuun ja työvoimapalveluihin liittyvä menettely

Työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen seitsemän päivän ajalta laiminlyönnin tai muun menettelyn jälkeen, jos hän työttömänä tai palkkatuetussa työssä ollessaan taikka saadesaan työttömyysetuutta 3 luvun 3 §:n 3 momentin perusteella ilman 11–14 §:ssä tarkoitettua taikka näihin pätevyydeltään rinnastettavaa syytä:

9 a) kieltäytyy työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitusta työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 108 §:n perusteella järjestystä työnhauun ja työllistymisen yleisiä edellytyksiä parantavasta toiminnasta, tai omalla menettelyllään aiheuttaa sen, ettei hänelle voida järjestää tällaista palvelua;

10) keskeyttää tai joutuu omasta syystä keskeyttämään 9 tai 9 a kohdassa tarkoitetun palvelun;

10 a §

Työttömyysturva-oikeuden palautuminen

Oikeus työttömyysetuuteen palautuu työssäolovelvoitteen asettamiseen johtaneen menettelyn jälkeen, kun henkilö on yhteensä vähintään kuusi kalenteriviikkoa:

- 3) opiskellut omaehtoisesti 2 luvun 10 §:n 2 momentissa tarkoitettuja päätoimisia opintoja;
 - 4) työllistynyt päätoimisesti yritystoiminnassa tai omassa työssä; tai
 - 5) osallistunut työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 108 §:n perusteella järjestettyyn toimintaan.
-

Sovellettaessa 1 momentin 1 kohtaa työ voidaan ottaa 5 luvun 4 §:n 1 momentissa säädetystä poiketen huomioon sen mukaan, milloin työ on tehty, mutta tehty työ ja siitä maksettu palkka otetaan kuitenkin huomioon vain kerran. *Sovellettaessa 1 momentin 5 kohtaa huomioon otetaan kalenteriviikot, joiden aikana työnhakija on tosiasiallisesti osallistunut työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 108 §:n perusteella järjestettyyn toimintaan vähintään kerran.*

13 luku

Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset

1 §

Oikeus tietojen saamiseen

Kansaneläkelaitoksella, työvoimaviranomaisella, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella, työttömyyskassalla sekä tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain tai Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemista varten välttämättömät tiedot:

- 3) työnantajalta, toimeksiantajalta tai muulta työn teettäjältä, työttömyyskassalta, työpaikkakassalta sekä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetulta koulutuspalvelujen tuottajalta ja muulta oppilaitokselta sekä mainitun lain 108 §:ssä tarkoitetun toiminnan järjestäjältä;
-

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

yleistukilain 45 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yleistukilain (48/2026) 45 §:n 1 momentin 3 kohta seuraavasti:

45 §

Oikeus tietojen saamiseen

Kansaneläkelaitoksella, työvoimaviranomaisella, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuk-
sella sekä tässä laissa tarkoitetulla muutoksenhakuelimellä on oikeus saada salassapitosäännös-
ten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian
ratkaisemista tai muuten tämän lain tai Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaa-
liturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpane-
mista varten välttämättömät tiedot:

3) työnantajalta, toimeksiantajalta tai muulta työn teettäjältä, työttömyyskassalta, työpaikka-
kassalta sekä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetulta koulutuspalve-
lujen tuottajalta ja muulta oppilaitokselta sekä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa
laissa tarkoitetulta koulutuspalvelujen tuottajalta ja muulta oppilaitokselta sekä mainitun lain
108 §:ssä tarkoitetun toiminnan järjestäjältä;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Etunimi Sukunimi

..ministeri Etunimi Sukunimi

1.

Laki

työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) 2 §:n 2 momentti, 115 §:n 1 momentti ja 116 §:n 4 momentti, sellaisena kuin niistä on 116 §:n 4 momentti laissa 733/2025 ja

lisätään lakiin siitä lailla 398/2024 kumotun 12 luvun tilalle uusi 12 luku.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Julkiset työvoimapalvelut

Julkiset työvoimapalvelut

Tässä laissa tarkoitettuina julkisina työvoimapalveluina järjestetään:

- 1) työnvälityspalveluja;
- 2) tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja;
- 3) valmennusta;
- 4) työvoimakoulutusta;
- 5) muutosturvakoulutusta.

Julkisiin työvoimapalveluihin kuuluvat myös henkilöasiakkaan palveluprosessiin liittyvät asiantuntija-arvioinnit, tämän lain mukaiset kokeilut, työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu sekä työnantajalle ja henkilöasiakkaalle myönnettävät tuet ja korvaukset.

Tässä laissa tarkoitettuina julkisina työvoimapalveluina järjestetään:

- 1) työnvälityspalveluja;
- 2) tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja;
- 3) valmennusta;
- 4) työvoimakoulutusta;
- 5) muutosturvakoulutusta.

Julkisiin työvoimapalveluihin kuuluvat myös henkilöasiakkaan palveluprosessiin liittyvät asiantuntija-arvioinnit, tämän lain mukaiset kokeilut, työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu, työnantajalle ja henkilöasiakkaalle myönnettävät tuet ja korvaukset *sekä työllisyyspoliittinen tuki*.

12 Luku

Työllisyyspoliittinen tuki

108 §

Työllisyyspoliittinen tuki

Työvoimaviranomainen voi myöntää rekisteröidylle yhdistykselle ja säätiölle työvoimaviranomaisen haettavaksi ilmoittamaa tukea toimintaan, jolla parannetaan pitkään työttömänä olleiden työttömien työnhakijoiden työhaun ja työllistymisen yleisiä edellytyksiä.

109 §

Tuen saajaa koskevat edellytykset

Tuen saajan toiminnan tulee olla jatkunut vähintään vuoden ennen tuen hakemista.

Tukea voidaan myöntää vain erityisen painavasta syystä, jos:

1) tuen hakija tai tämän rikoslain (39/1889) 47 luvun 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu edustaja on lainvoimaisella tuomiolla tuomittu rangaistukseen mainitun lain 47 luvun 6 a §:ssä tarkoitettusta rikoksesta tuen myöntövuonna tai sitä edeltäneiden kahden vuoden aikana;

2) tuen hakija tai tämän [rikoslain 47 luvun 8 §:n](#) 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu edustaja on lainvoimaisella tuomiolla tuomittu rangaistukseen [ulkomaalaislain \(301/2004\) 186 §:ssä](#) tarkoitettusta rikoksesta tuen myöntövuonna tai sitä edeltäneiden kahden vuoden aikana; tai

3) tuen hakijalle on lainvoimaisella päätöksellä määrätty työsopimuslain ([55/2001](#)) [11 a luvun 3 §:ssä](#) tarkoitettu seuraamusmaksu tuen myöntövuonna tai sitä edeltäneiden kahden vuoden aikana.

110 §

Tuettavan toiminnan rajoitukset

Tukea ei myönnetä eikä sitä saa käyttää:

- 1) taloudelliseen toimintaan;
- 2) julkisiin työvoimapalveluihin;
- 3) muihin sellaisiin palveluihin, jotka kunta on lain mukaan velvollinen järjestämään;

- 4) toimintaan, johon on päällekkäinen rahoitus;
- 5) investointeihin ja irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenoihin;
- 6) kehittämistoimintaan.

111 §

Tuen määrä ja kesto

Tuen määrä on enintään 100 prosenttia tuella katettavista kustannuksista.

Tukitasosta ja määrästä päätettäessä on otettava huomioon ainakin avustettavan toiminnan sisältö sekä toiminnan kohderyhmään kuuluvien henkilöiden määrä ja henkilökohtaisen ohjauksen ja tuen tarve.

Tukea voidaan myöntää enintään kolmen vuoden ajaksi kerrallaan.

111 a §

Tuettavan toiminnan vakuuttaminen

Tuettavan toiminnan järjestäjän on vakuutettava tuettavaan toimintaan osallistuva työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 3 §:n 1 momentin mukaisella vakuutuksella ja ryhmävastuuvakuutuksella.

13 luku

Asiakastietojen käsittely ja valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut

115 §

Työvoimaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Työvoimaviranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta työvoimapalvelujen toimeenpanossa välttämättömät tiedot toiselta työvoimaviranomaiselta, muulta kunnan viranomaiselta, valtion viranomaiselta, hyvinvointialueelta, Kansaneläkelaitokselta, työttömyyskassalta, Eläketurvakeskukselta, Työllisyysrahastolta,

13 luku

Asiakastietojen käsittely ja valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut

115 §

Työvoimaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Työvoimaviranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta työvoimapalvelujen toimeenpanossa välttämättömät tiedot toiselta työvoimaviranomaiselta, muulta kunnan viranomaiselta, valtion viranomaiselta, hyvinvointialueelta, Kansaneläkelaitokselta, työttömyyskassalta, Eläketurvakeskukselta, Työllisyysrahastolta, työvoimapalvelujen palveluntuottajalta, muulta työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa

työvoimapalvelujen palveluntuottajalta, muulta työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitun työvoimaviranomaisen järjestämän työllistymistä tukevan palvelun tuottajalta sekä 54 §:ssä tarkoitetun työkokeilun toteuttajalta.

116 §

Muiden viranomaisten ja palveluntuottajien tiedonsaantioikeus

Työvoimapalvelujen tuottajalla ja työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitun työvoimaviranomaisen järjestämän työllistymistä tukevan palvelun tuottajalla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta työvoimaviranomaiselta ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksetta henkilöasiakasta koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä palvelun tuottamiseksi ja toteuttamiseksi. Asiakkaan terveydentilaa koskevien tietojen luovuttaminen palveluntuottajalle on mahdollista vain, jos asiakas antaa tietojen luovuttamiseen yksilöidyn kirjallisen suostumuksen.

suunnitelmassa sovitun työvoimaviranomaisen järjestämän työllistymistä tukevan palvelun tuottajalta, 54 §:ssä tarkoitetun työkokeilun ja 108 §:ssä tarkoitetun työllisyyspoliittisella tuella tuetun toiminnan toteuttajalta.

116 §

Muiden viranomaisten ja palveluntuottajien tiedonsaantioikeus

Työvoimapalvelujen tuottajalla, työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitun työvoimaviranomaisen järjestämän työllistymistä tukevan palvelun tuottajalla ja 108 §:ssä tarkoitetulla työllisyyspoliittisella tuella tuetun toiminnan toteuttajalla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta työvoimaviranomaiselta ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksetta henkilöasiakasta koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä palvelun tuottamiseksi ja toteuttamiseksi. Asiakkaan terveydentilaa koskevien tietojen luovuttaminen palveluntuottajalle on mahdollista vain, jos asiakas antaa tietojen luovuttamiseen yksilöidyn kirjallisen suostumuksen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

2.

Laki

työttömyysturvain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työttömyysturvalain (1290/2002) 2 a luvun 9 §:n 1 momentin 10 kohtaa, 10 a §:n 1 momentin 3 ja 4 kohtaa sekä 3 momenttia ja 13 luvun 1 §:n 1 momentin 3 kohtaa,

sellaisina kuin ne ovat, 2 a luvun 9 §: 1 momentin 10 kohta laissa 1380/2021, 10 a §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta sekä 3 momentti laissa 1416/2025 ja 13 luvun 1 momentin 3 kohta laissa 385/2023, ja

lisätään 2 a luvun 9 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 1380/2021, 385/2023, 685/2023, 1102/2024 ja 1416/2025, uusi 9 a kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 a luku

2 a luku

Työvoimapoliittisesti moitittava menettely

Työvoimapoliittisesti moitittava menettely

9 §

9 §

Työnhakuun ja työvoimapalveluihin liittyvä menettely

Työnhakuun ja työvoimapalveluihin liittyvä menettely

Työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen seitsemän päivän ajalta laiminlyönnin tai muun menettelyn jälkeen, jos hän työttömänä tai palkkatuetussa työssä ollessaan taikka saadessaan työttömyysetuutta 3 luvun 3 §:n 3 momentin perusteella ilman 11–14 §:ssä tarkoitettua taikka näihin pätevyydeltään rinnastettavaa syytä:

Työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen seitsemän päivän ajalta laiminlyönnin tai muun menettelyn jälkeen, jos hän työttömänä tai palkkatuetussa työssä ollessaan taikka saadessaan työttömyysetuutta 3 luvun 3 §:n 3 momentin perusteella ilman 11–14 §:ssä tarkoitettua taikka näihin pätevyydeltään rinnastettavaa syytä:

9) kieltäytyy työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitusta työvoimaviranomaisen tai palveluntuottajan järjestämästä työnhakua tai työllistymistä tukevasta muusta kuin 7 kohdassa tarkoitettusta palvelusta, tai omalla menettelyllään aiheuttaa sen, ettei hänelle voida järjestää tällaista palvelua;

9 a) kieltäytyy työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitusta työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 108 §:n perusteella järjestystä työnhaun ja työllistymisen yleisiä edellytyksiä parantavasta toiminnasta, tai omalla menettelyllään

Voimassa oleva laki

10) keskeyttää tai joutuu omasta syystä keskeyttämään 9 kohdassa tarkoitetun palvelun;

11) kieltäytyy palvelutarpeen arvioimiseksi välttämättömästä työkyvyn tutkimuksesta tai arvioinnista tai omalla menettelyllään aiheuttaa sen, ettei hänelle voida järjestää tällaista palvelua; tai

12) laiminlyö noudattaa, mitä monialaisessa työllistymissuunnitelmassa on sovittu työnhaun ja työllistymisen yleisten edellytysten parantamisesta, jos hänelle ei ole asetettu työnhakuvelvollisuutta työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 48 §:n perusteella.

10 a §

Työttömyysturva-oikeuden palautuminen

Oikeus työttömyysetuuteen palautuu työsäolovelvoitteen asettamiseen johtaneen menettelyn jälkeen, kun henkilö on yhteensä vähintään kuusi kalenteriviikkoa:

1) ollut työssäoloehtoon luettavassa työssä tai muussa palkkatuetussa työssä;

2) osallistunut muuhun työllistymistä edistävään palveluun kuin työttömyysetuudella tuettuun omaehtoiseen opiskeluun tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 28–31 §:ssä tarkoitettuun omaehtoiseen opiskeluun;

3) opiskellut omaehtoisesti 2 luvun 10 §:n 2 momentissa tarkoitettuja päätoimisia opintoja; tai

4) työllistynyt päätoimisesti yritystoiminnassa tai omassa työssä.

Sovellettaessa 1 momentin 1 kohtaa työ voidaan ottaa 5 luvun 4 §:n 1 momentissa säädetystä poiketen huomioon sen mukaan, milloin työ on tehty, mutta tehty työ ja siitä maksettu palkka otetaan kuitenkin huomioon vain kerran.

Ehdotus

aiheuttaa sen, ettei hänelle voida järjestää tällaista palvelua;

10) keskeyttää tai joutuu omasta syystä keskeyttämään 9 tai 9 a kohdassa tarkoitetun palvelun;

10 a §

Työttömyysturva-oikeuden palautuminen

Oikeus työttömyysetuuteen palautuu työsäolovelvoitteen asettamiseen johtaneen menettelyn jälkeen, kun henkilö on yhteensä vähintään kuusi kalenteriviikkoa:

3) opiskellut omaehtoisesti 2 luvun 10 §:n 2 momentissa tarkoitettuja päätoimisia opintoja;

4) työllistynyt päätoimisesti yritystoiminnassa tai omassa työssä; tai

5) osallistunut työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 108 §:n perusteella järjestettyyn toimintaan.

Sovellettaessa 1 momentin 1 kohtaa työ voidaan ottaa 5 luvun 4 §:n 1 momentissa säädetystä poiketen huomioon sen mukaan, milloin työ on tehty, mutta tehty työ ja siitä maksettu palkka otetaan kuitenkin huomioon vain kerran. *Sovellettaessa 1 momentin 5 kohtaa*

13 luku

Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset

1 §

Oikeus tietojen saamiseen

Kansaneläkelaitoksella, työvoimaviranomaisella, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella, työttömyyskassalla sekä tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain tai Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemista varten välttämättömät tiedot:

1) valtion, hyvinvointialueen ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;

2) Eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä eläkesäätiöltä;

3) työnantajalta, toimeksiantajalta tai muulta työn teettäjältä, työttömyyskassalta, työpaikkakassalta sekä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetulta koulutuspalvelujen tuottajalta ja muulta oppilaitokselta;

4) muulta työllistymistä edistävän palvelun järjestäjältä.

huomioon otetaan kalenteriviikot, joiden aikana työnhakija on tosiasiallisesti osallistunut työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 108 §:n perusteella järjestettyyn toimintaan vähintään kerran.

13 luku

Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset

1 §

Oikeus tietojen saamiseen

Kansaneläkelaitoksella, työvoimaviranomaisella, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella, työttömyyskassalla sekä tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain tai Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemista varten välttämättömät tiedot:

3) työnantajalta, toimeksiantajalta tai muulta työn teettäjältä, työttömyyskassalta, työpaikkakassalta sekä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetulta koulutuspalvelujen tuottajalta ja muulta oppilaitokselta sekä mainitun lain 108 §:ssä tarkoitettun toiminnan järjestäjältä;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

3.

Laki

yleistukilain 45 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yleistukilain (48/2026) 45 §:n 1 momentin 3 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

45 §

45 §

Oikeus tietojen saamiseen

Oikeus tietojen saamiseen

Kansaneläkelaitoksella, työvoimaviranomaisella, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella sekä tässä laissa tarkoitetulla muutoksenhakuelimellä on oikeus saada sallassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain tai Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemista varten välttämättömät tiedot:

1) valtion, hyvinvointialueen ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;

2) Eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä eläkesäätiöltä;

3) työnantajalta, toimeksiantajalta tai muulta työn teettäjältä, työttömyyskassalta, työpaikkakassalta sekä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetulta koulutuspalvelujen tuottajalta ja muulta oppilaitokselta;

4) muulta kuin 1–3 kohdassa tarkoitetulta työllistymistä edistävän palvelun järjestäjältä.

Kansaneläkelaitoksella, työvoimaviranomaisella, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella sekä tässä laissa tarkoitetulla muutoksenhakuelimellä on oikeus saada sallassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain tai Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemista varten välttämättömät tiedot:

3) työnantajalta, toimeksiantajalta tai muulta työn teettäjältä, työttömyyskassalta, työpaikkakassalta sekä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetulta koulutuspalvelujen tuottajalta ja muulta oppilaitokselta sekä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetulta koulutuspalvelujen tuottajalta ja muulta oppilaitokselta sekä mainitun lain 108 §:ssä tarkoitetun toiminnan järjestäjältä;

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

.